

Ahojte,

rok je v plnom prúde a stihol už priniesť mnoho dobrého. O tom sa však dozviete iba priamo od nejakých šťastlivcov, ktorí úspešne zdolali skúšky, dostali prvý plat v prvom zamestnaní či začali s niekým chodiť. V médiách na pozitívne správy veľmi nenarazíte. Pravda, nájdete sa výnimky typu „čerstvo narodené mláďatko kengury v bratislavskej ZOO“ alebo „benefičný koncert pre domovákov“. Sú to však len také „bočáky“, aby sa nepovedalo, tzv. „milé, čo dodať na záver“. Dôraz je na tých serióznych, závažných príspevkoch, kde novinári pranierujú zodpovedných za to, ako to v našej spoločnosti vyzerá. Nehovorím, že je to úplne negatívny trend. Nie nadarmo vzniklo prirovnanie „novinári - strážcovia demokracie“. Aj novinárov a

médiá si však treba vychovať a nám na Slovensku to ešte bude chvíľu trvať. Rovnako ako nám bude trvať naučiť sa ich „prekuknúť“, pochopiť, ale aj naučiť sa s nimi spolupracovať. Práve tomu, ako s médiami spolupracuje naša Cirkev, ako využíva ich moc, aby šírla radostnú zvesť, hoci aj razantne, bez toho, aby si zatvárala oči pred problémami súčasného človeka, sa venuje Téma tohto čísla Nových dimenzií. Okrem príspevkov z jej repertoáru si môžete prečítať rozhovor s autorkami projektu NOTA BENE, teda časopisu na pomoc bezdomovcom, v renovovanej rubrike „Na slovíčko s...“ Tá má v tomto roku nahradiť rubriku

Na špici, v ktorej sme vám v predchádzajúcich ročníkoch prinášali rozhovory s mladými úspešnými kresťanmi. Interview ako obľúbený žáner zostáva, zmenili sa však pravidlá výberu osobností, ktoré vám predstavíme. Namiesto známych hviezd to budú často nenápadní „človiečikovia“, ktorí sa venujú zaujímavej a najmä prospešnej práci. Dúfam, že sa vám táto aj všetky tradičné rubriky budú páčiť... a že nám ostanete verní. No a svoju náklonnosť k Novým dimenziám môžete prejavíť aj tak, že využijete nové právo, ktoré nám tento rok pribudlo popri všemožných povinnostiach: venovať 1% zo svojich daní vysokoškolskému občianskemu združeniu Cesta, cez ktoré bude financovaný aj váš časopis. Podrobnosti o tom, ako postupovať v prípade, že sa pre to rozhodnete, nájdete na zelenej stránke.

Majte sa krásne a píšite - potešíme sa akémukoľvek postrehu od vás.

Lucia

Nové dimenzie

Kresťanský časopis pre univerzitnú mládež

Vydavateľ: Univerzitné Pastoračné Centrum
bl. Jozefa Freinademetza, Bratislava

Cenzor: Milan Bubák SVD, M.A., M.P.S.

Šéfredaktor:

Lucia Kubošová

Redaktori:

Roman Tarina, Peter Pašuth,
Martina Brenčičová, Zdenka Marková,
Jozef Šoltés, Evka Tinaková

Jazyková úprava:

Zdenka Marková,
Stanka Tomovčíková

Grafická úprava:

Milan Melicherčík,
Branislav Zúmrík

Web editor:

Jozef Šoltés, Branislav Zúmrík

Ekonom:

Juraj Kováč

Adresa redakcie:

Nové dimenzie
UPC
Staré Grunty 36
842 25 Bratislava

Tel./fax: 02/ 654 12 236, 0903/377 426

E-mail: dimenzie@dimenzie.sk

URL: <http://www.dimenzie.sk>

Tlač: Vrábel, Dolný Kubín

Redakcia si vyhradzuje právo skracovania príspevkov.

Registrované na MK SR pod číslom 1953/98. S povolením Arcibiskupského úradu v Trnave, dňa 14. januára 1999, č. 55/99.

OBSAH

- 2 úvodník
- 4 - 5 správy
- 5 môj názor
- 6 - 9 na slovičko s...
nota bene
- 10 - 20 téma čísla
- 10 - 11 Cirkev a médiá**
12 - 13 internet
14 - 17 www.christnet.sk
18 - 20 Gavenda
- 21 - 24 zelená stránka
- 21, 25 SDM 2002**
- 26 - 28 krížom - krážom
Monte Rosa
- 29 poézia
- 30 - 31 zamyslenie
komu chceš robiť meno
- 32 - 33 naše Madony
Máriino údolie
- 34 - 35 pánska jazda
- 36 - 41 recenzie
- 36 - 37 filmy**
38 - 39 knihy
40 - 41 hudba
- 42 relax
- 43 infoservis

Bezpečnostné opatrenia vo Vatikáne

Pápež Ján Pavol II. poďakoval talianskej polícii, za bezpečnostné opatrenia na ochranu Vatikánu zavedené po teroristických útokoch na USA 11. septembra 2001.

Námestie sv. Petra patrí síce k výsostnému územiu Vatikánu, ale podľa Lateránskych dohôd uzavretých v r. 1929, je bezpečnostná kontrola v kompetencii talianskej polície.

"Ako následok teroristických útokov sa medzi ľuďmi šíri pocit strachu, a to vytvára ustarostenosť, nedôveru a uzavretosť. Je potrebné urobiť opatrenia, aby sme zaručili bezpečnosť pre všetkých, ale je tiež potrebné vrátiť ľuďom dôveru v spoločnosť, ktorá by mala byť otvorenejšia a schopná vytvárať solidárnejšie vzťahy vo svojom vnútri," vyhlásil Svätý Otec.

Západné tajné služby dostali pred Vianocami informácie, že Vatikán a pápež by mohli byť možnými cieľmi útoku teroristov. Hovorca Vatikánu Joaquin Navarro-Valls už viackrát povedal, že pápež takéto správy radšej nekomentuje a dáva prednosť úplne normálnemu výkonu svojho apoštolského úradu.

Vatikán pomáha Afganistanu

RÍM - Približne 25 000 euro vyniesla dražba vatikánskej misijnej kongregácie na pomoc deťom v Afganistane. Cirkevný úrad dal k dispozícii na dobročinné účely niektoré umelecké predmety a rarity z Afriky a Južnej Ameriky, väčšinou dary z misijných území. Celkom bolo ponúknutých cca 100 predmetov, medzi nimi napríklad rezby zo slonoviny i biskupský prsteň. Dva slonie kly vydražili za 2 000 a 2 900 euro.

Bohoslovcov vo svete pribúda

VIEDĚŇ - Z celosvetového hľadiska počet bohoslovcov katolíckej cirkvi stále rastie. Zdôraznil to viedenský pomocný biskup Ludwig Schwarz, ktorý sa vyjadril, že v minulých rokoch sa počet bohoslovcov v krajinách "juhu" zdvojnásobil. "To je potešiteľný vývoj a z tohto hľadiska sú problémy v tejto oblasti v Rakúsku a Európe iba okrajovými," vyhlásil biskup Schwarz a dodal: "Veľmi ma bolí, že v rozvojových krajinách musia biskupi stále znova odmietať záujemcov o duchovné povolanie, pretože nie sú finančné prostriedky na ich štúdium."

Ruský patriarcha sa nechce stretnúť s pápežom

MOSKVA - Ruský pravoslávny patriarcha Alexej II. považuje stretnutie s pápežom Jánom Pavlom II. v súčasnosti za nemožné. "Katolíci sa naďalej snažia odlákať našich pravoslávnych veriacich a robia politiku expanzie," vyhlásil moskovský patriarcha podľa správy ruskej agentúry Interfax. "Katolíci chcú obracať ľudí, ktorí sa narodili v pravoslávnej cirkvi a boli vychovaní v pravoslávnej viere," povedal Alexej II. "I keby pápež navštívil Rusko, ja sa na stretnutí s Jánom Pavlom II. nezúčastním," zdôraznil patriarcha.

Kardinál Martini ponúka pápežovi svoje odstúpenie

Arcibiskup Carlo Maria Martini z Milána podal pápežovi Jánovi Pavlovi II. žiadosť o uvoľnenie z úradu z dôvodu veku. Dňa 15. februára sa kardinál Carlo Maria Martini doživa 75 rokov. V minulosti kardinál Martini už viackrát spomenul, že po dosiahnutí dôchodkového veku kardinálov, ak pápež jeho odstúpenie prijme, sa mieni utiahnuť do Svätej zeme na štúdium Svätého písma, čo bolo jeho celoživotnou túžbou a vášňou.

Pápež sa teší na Toronto

RÍM - Pápež Ján Pavol II. pozval mladých ľudí celého sveta na Svetový deň mládeže koncom júla 2002 v Toronte. "Už teraz sa teším, že sa s mnohými z vás opäť stretnem," povedal v nedeľu 13. januára pri modlitbe Anjel Pána na Námestí sv. Petra.

Kňazi v Holandsku odmietajú pochovávať po eutanázii

V Holandsku katolícki kňazi odmietli účasť na pohrebe ženy, ktorá zomrela po aktívnej eutanázii. Odôvodnenie znelo, že rodina už Cirkev do 'organizácie' ukončenia života ženy zaplánovala a priradila jej určitú úlohu. Tým sa Cirkvi nepriamo podsúnil jej súhlas s eutanáziou. Kňazi zdôraznili, že toto nemôžu zlúčiť so svojím svedomím. Keby príbuzní žiadali cirkevný pohreb až po smrti ženy, bol by sa prípad hodnotil inak. Príbuzní však nazvali tento postoj pokryteckým...

Biskup mesta Hertogenbosch Antonius Hurkmans sa vyjadril, že Cirkev nemôže osobám, ktoré si želajú eutanáziu, udeliť ani sviatosť pomazania chorých. "Cirkevný pohreb by sa mal však odmietať iba z veľmi závažných dôvodov," vyjadril sa biskup. "Umierajúci môže ešte úplne v poslednej chvíli oľutovať hriechy."

Internet - nové fórum na hlásanie evanjelia

RÍM - Na sviatok patróna žurnalistov, svätého Františka Saleského - 24. januára - Vatikán tradične zverejňuje posolstvo pápeža k Svetovému dňu masmédií. Ten sa slávi v nedeľu pred Turícami, čo tento rok pripadá na 12. mája. Ján Pavol II. vybral motto: "Internet: nové fórum na hlásanie evanjelia." "Vyzývam celú Cirkev, aby odvážne prekročila tento nový prah a vstúpila do hlbín siete," napísal pápež. Zdôraznil, že internet prináša miliardy myšlienok na milióny monitorov celej planéty, ale len vtedy, ak sa v tomto neprebernom množstve obrazov a zvukov objaví Ježišova tvár a ak z neho zaznie jeho hlas, bude internet pravým ľudským priestorom, pretože, "kde nie je miesto pre Krista, nie je miesto pre človeka". Svätý Otec verí, že internet sa môže stať nástrojom pokoja a povzbudzuje veriacich, aby ho používali odvážne, vyzbrojení evanjeliom Ježiša Krista - Kniežaťa pokoja.

Rímsky exorcista varuje pred Harrym Potterom

RÍM - Oficiálny exorcista rímskej diecézy P. Gabriel Amorth varoval rodičov pred sériou kníh o Harrym Potterovi. V rozhovore pre taliansku agentúru ANSA vyhlásil: "Za Harrym Potterom sa skrýva podpis kráľa temnoty - diabla." Exorcista, ktorý ma skúsenosti z desiatok rokov priameho boja so Zlom vysvetlil, že knihy J. K. Rowlingovej obsahujú nespočetné množstvo odkazov na mágiu - "satanské umenie". Poznamenal, že knihy sa pokúšajú vytvoriť falošné rozlíšenie medzi čiernou a bielou mágiou, aj keď "v skutočnosti žiadny rozdiel neexistuje, pretože mágia vždy znamená obrátenie sa k diablovi". V rozhovore, ktorý bol pri príležitosti premiéry filmu o Harrym Potterovi uverejnený v mnohých európskych novinách a časopisoch, páter Amorth tiež kritizuje neusporiadanú morálku, ktorú Rowlingová vo svojich knihách predkladá. Je tu možné porušovať základné morálne pravidlá napr. ospravedlňovať klamstvo, ak z toho bude mať niekto prospech. Škoda, že aj na Slovensku Katolícke noviny neuvěřili namiesto veľmi vážneho stanoviska k týmto knihám

(č. 49/2001), spomínaný rozhovor, ktorý je stanoviskom oficiálnej cirkevnej autority.

Kardinál Tomko dozerá na Vatikánsku banku

RÍM - Kardinál Jozef Tomko, ktorý do minulého roka pôsobil na čele významnej Kongregácie pre evanjelizáciu národov, prevzal v súčasnosti dve dôležité funkcie na vatikánskom dvore. Pápež ho povolal do sedemčlennej komisie kardinálov pôsobiacej vo Vatikáne a súčasne sa stal členom dozornej rady Vatikánskej banky IOR. V oboch prípadoch nahradil talianskeho kardinála Carla Furna, ktorý sa po dosiahnutí veku osemdesiat rokov vzdal svojich funkcií.

Čína nemení svoje praktiky

PEKING - Ako odpoveď na výzvu Sv. Otca k rokovaniu o nadviazaní diplomatických vzťahov, adresovanú Číne v októbri minulého roka, nechala čínska vláda zatknúť 12 kňazov podzemnej cirkvi a "zmiznúť" jedného biskupa s jeho pomocníkom.

Pápež vydá „trestný zákonník“ pre kňazov

RÍM - Pápež Ján Pavol II. vydá v blízkej budúcnosti „motu proprio“, týkajúce sa disciplinárnych opatrení voči kňazom, ktorí sa dopustili ťažkých deliktov voči sviatostiam. Tento legislatívny akt pápeža bude obsahovať postup proti duchovným, obvineným zo svätokrádeže, znesvätenia eucharistie, sviatosti zmierenia, kňazského svätenia, ale aj zneužívania detí.

Cirkev očakáva nové svätorečenia

RÍM - Podľa talianskej tlače Vatikán schválil zázrak pripisovaný pátrovi Piovi a jeho svätorečenie by malo prebehnúť 22. alebo 23. septembra. V tomto roku sa očakáva aj kanonizácia blahoslaveného Josemaria Escrivu, zakladateľa hnutia Opus Dei, blahoslaveného Juana Diega, ktorému sa v roku 1531 zjavila v mexickom Gaudalupe Panna Mária a blahoslaveného Jozefa Freinademetza, prvého verbistického misionára a zároveň patróna bratislavského Univerzitného pastoračného centra.

V internetovom obchode aj kresťanská literatúra

Na slovenskom internete doposiaľ v oblasti elektronického obchodovania neexistoval žiaden obchod s kresťanskou literatúrou. Vydavateľstvo Don Bosco, však prišlo s pilotným projektom kresťanskej elektronickej predajne. Nájdete tu veľkú časť knižnej produkcie jedného z veľkých slovenských vydavateľstiev kresťanskej literatúry. O tom, že tam nenájdete len ich produkciu svedčí aj fakt, že si tam môžete objednať aj Nové dimenzie.

Môj názor...

Pastiersky list slovenských biskupov, ktorý sa čítal na všetkých svätých omšiach v nedeľu 20. januára, vyvolal nečakaný rozruch. Slová, ktoré pastieri adresovali svojim veriacim ohľadom svätenia nedele (3. príkaz Desatora), vyvolali obrovský ohlas. Väčšina médií kritizovala Cirkev, že si opäť "dovoľuje" zasahovať do súkromia občanov a mocenským spôsobom porušovať slobodu jednotlivca. Akej "hroznej" veci sa to katolícka cirkev dopustila? Vyzvala veriacich, aby sa postavili proti trendu porušovania nedele ako dňa pracovného pokoja. Vrcholom tejto pyramídy sú obchody a tzv. supermarkety, ktoré sa cez víkend stávajú "pútnickými" miestami mnohých Slovákov. A tak sa vôbec nečudujem, že podľa prieskumov verejnej mienky sú takmer dve tretiny občanov za nedeľný predaj. Nechcem si na tomto mieste klásť otázku, prečo drvivá väčšina ľudí, ktorí sa pred pár mesiacmi prihlásili ku kresťanstvu, odmieta v praktickom živote jedno z prikázaní. Nedokážem však pochopiť ich krátkozrakosť pri posudzovaní tejto otázky. "Vďaka" tomu, že ja môžem ísť v nedeľu do supermarketu, musí niekoľko tisíc ľudí stráviť tento deň namiesto oddychu v kruhu svojej rodiny v plnom nasadení na pracovisku. A tu nejde len o obchod, ale aj o mnohé služby či výrobné prevádzky. Nadčasy sú v našom divokom kapitalizme štandardom, bezo-hľadne vyžadovaným zamestnávateľmi. (Nie si dostatočne "flexibilný"? - Na tvoje miesto, už čakajú ďalší!) Je zvláštne, že naši ľudia, závistlivo obdivujúci životný štandard a úroveň na západ od našich hraníc, si neuvedomujú, že práve v najvyspelejších európskych krajinách (Nemecko, Rakúsko, Taliansko, Francúzsko) zákon nepovoľuje nedeľný predaj a úzkostlivo stráži dodržiavanie pracovného pokoja v nedeľu. Zaujímavé je, že v týchto krajinách sa týždenný pracovný čas pohybuje pod hranicou 40 hodín, zatiaľ čo u nás nezriedka presahuje 60 hodín. Vďaka tomu je v krajinách EÚ aj podstatne nižšia nezamestnanosť a vyššia priemerná dĺžka ľudského života. Čo ma však na celej veci najviac zaráža, je, že sa o túto prirodzenú požiadavku, dotýkajúcu sa základného práva na dôstojnú prácu, pracovné podmienky a odmenu za ňu, zasadzuje 16 biskupov, dokonca proti vôli väčšiny tých, ktorých sa to týka. Kde sú politici, hlásiaci sa k cyrilometodskému dedičstvu z preambuly našej Ústavy?! Kde sú odbory, ktorých „bossovia“ využívajú členské príspevky na svoje lukratívne platy a vianočné kolekcie pre radových členov?! Kde sú neziskové organizácie a tretí sektor, ktorý sa každé štyri roky dojemne stará, aby všetci voliči trafili k volebným urnám, ale problémy obyčajných ľudí sú im na míle vzdialené?! Kde je slovenská inteligencia, pretože tí, ktorí sa pod touto značkou prezentujú na televíznych obrazovkách, sa z pracujúcich otvorene vysmieávajú! Zostalo 16 statočných, ktorí sa nám snažia vysvetliť, že idea, ktorú pred 6 tisíc rokmi začal aplikovať jeden malý kmeň (ktorý to však určite nemal z vlastnej hlavy) kdesi v púšti Blízkeho Východu, nie je ani v dnešnej postmodernej a vysoko industrializovanej spoločnosti ničím hlúpym, staromódnym, či prekonaným. Vypočujeme ich?!

Roman Tarina

Kúp si časopis, pomôž bezdomovcovi

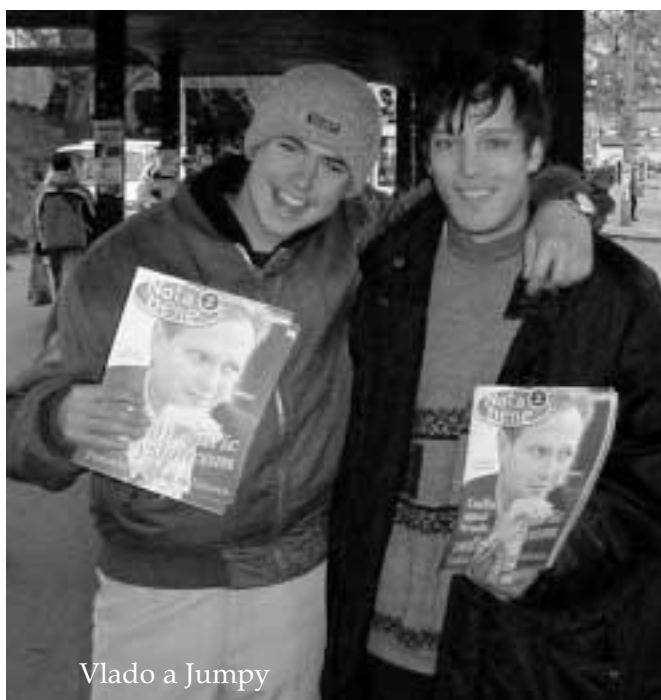
„Človek, ktorému dáš rybu, sa nasýti na jeden deň,
človek, ktorého naučíš lietať, bude sýty celý život...“

V septembri minulého roka sa prvýkrát objavili v bratislavských uliciach predajcovia pouličného časopisu *Nota Bene*. Špecifikom časopisu je, že nerobí konkurenciu časopisom v novinových stánkoch. Zakúpiť si ho možno priamo na ulici. I preto dostal prívlastok pouličný. Okrem miesta svojej distribúcie má toho s ľuďmi na ulici spoločného viac. Zabezpečuje im prácu, a práve v nej vidia bezdomovci spôsob, ako sa začleniť do spoločnosti. Zo strany kupujúcich sa časopis i jeho predajcovia stretli najskôr s nedôverou. Považovali ich za novú sektu a časopis za nový prototyp Strážnej veže. Neskôr sa však nedôvera premenila na záujem:

"Radšej dám peniaze človeku, o ktorom viem, že si ich bude vážiť, pretože si ich vlastnou prácou zarobil."

"Som rád, keď môžem podporiť dobrú vec. Viem, že peniaze na časopis neskončia niekde v krčme. A ešte aj ja mám z toho osoh, môžem si prečítať niečo zaujímavé a hodnotné."

Takto mi odpovedali okoloidúci kupujúci. A ako vlastne prebieha samotná zárobková činnosť predajcov? Po registrácii dostáva každý predajca 5 kusov časopisu *Nota Bene* zdarma ako vstupný kapitál. Tie ďalšie si už kupujú po 13 Sk. Na ulici sa časopis *Nota Bene* predáva za 26 Sk. To znamená, že 50% z predajnej ceny tvorí ich čistý zárobok. Sú to peniažky, ktoré používajú na ubytovňu, nákup základných potravín a oblečenia.

Vlado a Jumpy

Ako to vlastne bolo s prvotnou myšlienkou, nápadom a samotným založením pouličného časopisu sa rozprávame s koordinátorkou projektu Zuzanou Šedíkovou.

Kedy sa v tebe objavila myšlienka založiť pouličný časopis?

Keď som mala 18 rokov, pracovala som v Anglicku ako dobrovoľníčka s bezdomovcami. Táto práca sa mi páčila a aj preto som šla študovať sociálnu prácu. So Sandrou, tiež koordinátorkou projektu, sme sa zaujímali o túto problematiku. Navštevovali sme rôzne centrá pre bezdomovcov, a najmä sme snívali o tom, že raz tiež založíme vlastné centrum. Potom prišla ponuka zo zahranicia, zoznámila som sa s jednou novinárkou z Maďarska. Tá nám predstavila projekt *No Borders*, určený na podporu pouličných časopisov vo východnej Európe. Ak by sme do toho šli, tak by nám pomohli založiť pouličný časopis u nás, na Slovensku. A my sme sa s nadšením do toho vrhli.

Aké boli začiatky?

Projekt sme začali pripravovať tri kamarátky, študentky sociálnej práce a psychológie. Až po dvoch týždňoch sme si reálne uvedomili, do čoho sa to vlastne púšťame. Uvedomili sme si, aký je to veľký projekt, a nevedeli sme, čím začať. Či získať financie, lebo cez projekt sme dostali peniažky len na prvé tri mesiace, či hľadať novinárov, či hľadať bezdomovcov. Bolo potrebné napojiť sa na úrady, na miestnu samosprávu, hľadať priestory. Snažili sme sa našu činnosť zastrešiť založením občianskeho združenia *Proti prúdu*. Samotná registrácia trvala tri mesiace. Hoci sme od začiatku všetky naše kroky konzultovali s právnikom, aj tak sme mali veľmi veľa problémov. Brzdili nás byrokratické záležitosti. Nemali sme kontakty a vôbec nikto nám neveril. Nikto nás nepoznal, boli sme „mladé“... Nemali sme za sebou žiadnu prax, odmietali nám všetky žiadosti o grant. Na začiatku vládol hrozný pesimizmus, nikto nedôveroval, že na Slovensku to bude fungovať, že naši bezdomovci budú chcieť vlastnou prácou zarábať. A už vôbec nebola dôvera v ľudí, že si bude časopis niekto kupovať, že vôbec bude niekto ochotný podporiť bezdomovca.

Začiatky boli ťažké i preto, že sme nemali žiadne priestory, všetko sme robili "na kolene". Nemali sme počítač. Keď sme potrebovali čosi prepísať, otravovali sme našich kamarátov. Až neskôr nám Staré Mesto vyhradilo priestory, do ktorých sme sa nasťahovali koncom novembra.

Ty si tomu verila?

Ja som mala pozitívny obraz zo zahraničia. Vedela som, že tam to funguje. Chcela som to skúsiť. A videla som v tom veľkú príležitosť. To, že nás oslovili zo zahraničia, ponúkli nám peniaze, dali nám šancu a príležitosť naučiť sa to, to sme jednoducho museli využiť. Okrem toho, ponuka platila len tento rok. Keby sme to odmietli, peniaze by jednoducho prepadli. Určite som tomu verila. A mali sme v sebe nadšenie. Určite pramenilo aj z toho, že sme nevedeli, do čoho ideme. Netušili sme, že to bude taká "makačka". Nevedeli sme, že všade narazíme na problémy. A bol to projekt o to väčší a namáhavejší, že sme nemali skúsenosti. Skrátka, vrhli sme sa do toho bez rozmyslu. Naskytla sa nám šanca zrealizovať náš sen, a tak sme do toho vhupli. Keby sme vedeli, čo všetko to bude obnášať, možno by sme sa do toho ani neboli pustili. Ale dobre, že sme nevedeli.

Dostali ste aj nejaké školenia? Odkiaľ ste čerpali morálnu podporu?

Pomáhali nám ľudia zo zahraničia, najmä z Nového Prostoru, z pouličného časopisu, ktorý vychádza v Čechách. Vždy nás podržali a veľa nám poradili. Mne osobne veľmi pomohla konferencia v Kapskom meste. Na konferencii sa zúčastnili ľudia zo štyridsiatich pouličných časopisov z celého sveta. Práve tam som získala veľmi veľa nápadov a motivácie. Podporilo ma vedomie, že mnohým sa začínalo ťažšie ako nám. Nemali ani tú finančnú pomoc, ktorú sme my dostali od No Borders. Niekde začínali tak, že mali peniažky len na jedno číslo, skrátka, šli do toho s úplným rizikom. Druhé číslo mohli vydať, až keď sa to prvé úplne vypredalo, robili to u seba doma. Podporili ma v tom, že mám začať, aj keď nebudem mať priestory, zobrať batoh a ísť na ulicu. A tak sme vlastne aj začínali, časopisy sme vydávali na vlakovej stanici.

A pocit zúfalstva...

Taký pocit bol asi miliónkrát. No vedela som, že je to dobrá vec a že Boh je pri nás. A to ma tak povzbudilo. A vždy, keď bolo najhoršie, keď vrcholila nejaká kríza, tak prišiel nejaký človek a povedal, že je to super, alebo nám pomohol, alebo sa podaril nejaký viditeľný úspech. Podržali ma ľudia, ktorí so mnou spolupracujú. Najmä Sandra. Ona je náš bojovník, myslím, že Sandra je človek, ktorý s tým asi nikdy nechcel "praštit".

Akým spôsobom ste vyhľadávali tých úplne prvých predajcov?

Stáli sme so Sandrou a Martinom (momentálne spolupracuje s Nota Bene ako civilikár) a s kamarátmi z Čiech na námestí SNP a len tak sme rozmýšľali, že kedy konečne začneme.

Koruniek pribúda, bezdomovcov ubúda...

Sandra si všimla dvoch ľudí, ktorí vyzerali ako bezdomovci, sedeli na susednej lavičke. Šla za nimi a oslovila ich, či by nemali záujem predávať náš časopis. Presvedčili sme ich, a tak sa stali našimi prvými úplne fantastickými predajcami, ktorí to celé rozbehli. Boli sympatickí ľuďom, veľmi dobre predávali. Prí získavaní bezdomovcov nám pomohol tiež Stano, predajca z Čiech. Šíril takú pozitívnu náladu, presviedčal všetkých, aká je to super vec, ako sa dá pri tom zarobiť, vrátiť sa tak vlastne do života. Bol nadšený a nadšenie šíril okolo seba.

Časopis *Nota Bene* je projektom bezdomovcov, jeho úspešnosť stojí na predajcoch, na ich ochote, záujme a spolupráci. Preto sme niektorých oslovili, aby nám čo-to prezradili o ich novej práci.

STANO

Akú máte predajnú techniku?

Dôležité je správne umiestnenie, treba si vybrať miesto, kde chodí veľa ľudí, no a my v podstate už máme tak rozložené svoje stanovištia.

A ako svoj časopis ponúkate?

Nevtieravou, slušnou, inteligentnou formou. Posledný kus sa predáva najťažšie, ale vždy treba predávať nevtieravo a slušne.

PIŠTA

Čo robíte s peniazmi, ktoré zarobíte?

Väčšinou idú na ubytovňu a na stravu. Kupujem si tu v bufete teplú polievku, lebo teraz v zime sa treba rozumne stravovať. Niektorí si kúpia studené pivo, a potom mrznú celý deň. No a čo mi ešte zostane, tak za to si zase kúpim ďalšie časopisy.

Zvykli ste si na takýto spôsob života, nie je pre vás náročné zvyknúť si na pracovný režim?

Nie, nie je to pre mňa náročné. Radšej budem predávať, ako by som mal niekde ležať na lavičke, alebo na zemi a len tak sa flákať.

Ako vyzerá váš denný režim, kedy začína a kedy končí pracovná zmena?

Ráno idem na stanicu, kúpim si časopisy, a potom idem rovno predávať. Niekedy sa minú časopisy tak rýchlo, že nemám čo robiť, kým si môžem ísť opäť kúpiť ďalšie čísla. Niekedy, najmä ku koncu mesiaca, to ide pomalšie. S prácou končím tak o piatej, o siestej, keď už je tma.

PEŤO

Pomohlo vám predávanie časopisu?

Tak mne pomohli tie peniaze vybaviť si doklady. S priateľkou máme syna v domove, a takto sme si vybavili, že ho aspoň môžeme navštevovať. Teraz sa snažíme zarobiť nejaké peniaze, aby sme si mohli zaobstarať nejaký byt, lebo bez domova to nejde.

Naši prví predajcovia pôsobili ako taký dôkaz, áno, dá sa zarobiť predávaním časopisu, mám prachy, môžem si ísť kúpiť večeru. Povedali to ďalším kamarátom, a tak sa to začalo šíriť. Myslím, že teraz sú vďační. Síce sú stále s niečím nespokojní. Najviac im vadí taká riedka periodicita. Ja viem, že je veľmi ťažké stáť tam mesiac s tým istým číslom. Tak azda v budúcnosti.

Spája pouličných predajcov len spoločná práca alebo aj niečo iné?

Samozrejme, vytvárame kolektív. Pôvodne sme sa chceli stretávať každý týždeň, ale žiaľ, nemáme priestor, kde by sme mohli tieto stretnutia realizovať. Prvýkrát sme sa všetci stretli na krste, to bola paráda. Bezdomovci nám pomáhali všetko zorganizovať. Všade panovalo nadšenie. Potom sme sa stretli na vianočnom večierku a teraz nám bezdomovci pripravili večierok k novému roku. Veľmi nás tým prekvapili a potešili. Jeden predajca to navrhol a kompletne to zorganizoval. Na tom večierku vymysleli takú vec, že už si nebudú od nás kupovať časopis za 13 korún, ale pridajú k tomu ešte jednu korunu, a tá sa bude odkladať práve na takéto akcie. Teraz sa chystajú zorganizovať ples. Je v nich veľa potenciálu a veľa možností. Sme veľmi radi, že sa identifikujú s tým „Nota Bene“, je to ich projekt. A o to nám vlastne išlo.

Chcú prispievať aj oni?

Trvalo im to veľmi dlho, kým sa na to odhodlali, no už nám dali pomerne veľa príspevkov, dobrých a kvalitných.

Aký je vlastne zmysel vášho časopisu?

Naším cieľom je dať šancu ľuďom, ktorí sú bez domova, alebo im hrozí, že ten domov stratia. Dať im šancu, aby si sami pomohli, vlastnou prácou. Zmyslom je pôsobiť motivačne. Okrem peniažkov môžu predajcovia získať pracovné návyky, dôležité je to, že začnú komunikovať s čitateľmi, s inými predajcami, s nami, dostávajú sa z osamelosti, v ktorej je väčšina bezdomovcov. V poslednom čase sa s radosťou rozprávajú a chvália, aké známe osobnosti si od nich časopisy kúpili. Život sa pre nich stal zaujímavejší. Zrazu sa o nich zaujímajú médiá, fotografujú ich, sníma-

jú, chodia za nimi ľudia a chcú sa s nimi rozprávať. Výhodou časopisu je, že nedáva priestor len nám, tvorcom, aby sme pomohli bezdomovcom, ale aj iným ľuďom, čitateľom, kupujúcim. Majú možnosť sa s bezdomovcami porozprávať, priblížiť sa k nim. Niektorí ich pozvú na obed alebo im donesú nejaké oblečenie. Dvom ľuďom ponúkli napríklad prácu. Naším konečným cieľom je, aby sa bezdomovci zaradili do spoločnosti, aby si našli vhodné ubytovanie, prácu.

A ak by si mala charakterizovať obsah časopisu?

Cieľom projektu je kampaň za ľudí bez domova. A podľa toho tvoríme aj obsah časopisu. V médiách sa o bezdomovcoch podávajú častokrát skreslené informácie. My chceme našich čitateľov informovať aj o tej druhej stránke, o realite. Chceme, aby sa o bezdomovcoch písalo a hovorilo, aby sa na tento problém poukázalo a aby sa začal riešiť. Bezdomovci v časopise môžu rozprávať sami o sebe. Dávame im priestor, aby sa mohli vyjadriť, môžu písať vlastnú tvorbu. Celkovo sme dosť sociálne zameraní. Píšeme aj o iných sociálnych problémoch a občianskych združeniach a chceme najmä prinášať moderné alternatívne riešenia. Zároveň však chceme byť rôznorodým časopisom, aby si každý mohol v Nota Bene nájsť, čo ho zaujíma.

Trochu štatistiky...

Prvé, vlastne nulté číslo vyšlo v počte 5000 kusov, náklad bol obmedzený financiami z nadácie. Na začiatku sa predávalo veľmi pomaly, v septembri sme predali len 3500 kusov, zostalo nám veľa balíkov a boli sme nešťastní. Na začiatku sme mali šiestich predajcov. Dúfali sme, že sa nám nerozutekajú. A potom pribudli ďalší piati. Prvé číslo, októbrové, vyšlo v náklade 4000 kusov, to sa minulo za dva týždne, dali sme urobiť dotlač ďalších 4000 a tiež sa dopredlo tých 1500 zo septembra. Novembrový a decembrový náklad bol už 8000 kusov. Januárový bol 12 000, februárový 18 000 a už teraz je vypredaný. Čo sa týka bezdomovcov, v druhom mesiaci sme ich už mali okolo 25, potom 30 a teraz ich je asi 40, takých, ktorí chodia veľmi často a denne pribúdajú ďalší.

JULO

Spĺňa časopis vaše očakávania?

Tak je to dobré čítanie, ja ho vždy prečítam celý. Niektoré články sú dobré, iné trochu horšie. Tiež je dôležité, akú osobu vyberú na obálku, a potom na rozhovor. Teta Kolníková sa dobre predávala aj ten Kuric. S Lasicom je to trochu ťažšie, lebo, myslím si, toho ľudí nemajú radi. Preto mám tie časopisy radšej otočené zozadu.

Akí ľudia si od vás tento časopis kupujú?

Sú to väčšinou mladí, ale aj starí, rôzni ľudia. Prišla raz za mnou jedna babka a povedala, že hoci má nízky dôchodok, aj tak si ho kúpi, aby mi pomohla. Aj Dzurinda si už kúpil, Hrušovský, aj Kukan. A minule si u mňa kúpila aj jedna mníška. Tak hádam mi tá mníška prinesie šťastie.

VLADO

Čo si robil predtým?

Somroval som.

A teraz?

Teraz predávam časopis a snažím sa zarobiť nejaké peniaze.

Chcel by si v budúcnosti pracovať?

Áno, veľmi rád by som pracoval.

A čo by si rád robil?

Najradšej by som robil niečo so zvieratami.

A táto práca?

Táto práca je tiež dobrá, je to taký štart do života.

Zvykli sme si na spoločnosť, v ktorej robíš niečo nezištné a sociálne sa hodnotí ako "nenormálne". Tak prečo to vlastne robíš?

Lebo ma to baví. Možno prvý reálny kontakt, ktorý ma tak oslovil, bol práve môj pobyt v zahraničí, ktorý som podnikla v rámci projektu Jezuitskí dobrovoľníci. Jeden zo základných bodov projektu bola práca v sociálnej oblasti. Tam som sa dostala k bezdomovcom. Táto práca sa mi veľmi páčila. Bezdomovci sú veľmi špecifickí. Ostatní ich väčšinou odpisujú, ale pri tom sú to úplne normálni ľudia. Veď každému sa môže stať, že skrátka padne alebo nedostane dobrú výchovu, nežije v dobrých podmienkach. Sociálna práca v Anglicku je na veľmi dobrej úrovni. Tam sa ľudia nepýtajú, či si to niekto zaslúži. Ten problém tam je, a tak ho profesionálne riešia. U nás takýto prístup ešte neexistuje. Nevieť ti povedať, prečo to robím. Baví ma to a naplňa.

Pripravila Evka Tináková, foto: archív N. B.

Cirkev a médiá

... jedna veľká dedina

Je pokojný piatkový večer. Obyvateľ dedinky Kolibabovce v sobraneckom okrese sedí pri svojom televíznom prijímači a prepína jednotlivé kanály. Napokon si naladí BBC. V priamom prenose sleduje zábery z príhovoru Svätého Otca kdesi na opačnej strane zemegule. Ešte pred dvadsiatimi rokmi by sa to zdalo nemožné. V súčasnosti je to bežné. Vízia kanadského komunikológa Marshalla McLuhana o globálnej dedine sa tak stala realitou. "Dnešná doba ponúka komunikačné prostriedky, ktoré teraz v modernej, rýchlo a stále sa meniacej spoločnosti hrajú podstatnú úlohu. Myslím tu na neustále sa rozvíjajúce a pozoruhodné mediálne prostriedky sociálnej komunikácie. Ide o veľmi rozšírené technické prostriedky, ktoré bezpochyby uľahčujú vzájomnú dostupnosť ľudí a zo sveta robia jednu veľkú dedinu. Aj preto prepožičiavajú novú podobu nástojčivosti evanjelizácie," povedal Ján Pavol II. počas príprav na jubilejný rok 2000.

Moc médií

Médiá ovplyvňujú výrazným spôsobom mienku ľudí. Sú hybnou silou, ktorá dokáže rozhýbať masu. Dnes je celkom bežné, že vďaka médiám sa okamžite do niekoľkých sekúnd dozvieme nielen o "veľkých" udalostiach (čo povedal Svätý Otec, kto získal Nobelovu cenu, kde vypukla vojna, ako sa skončili majstrovstvá sveta v hokeji...), ale aj o "malých" veciach, ktoré by sme sa pred dvadsiatimi-tridsiatimi rokmi dozvedeli možno až po niekoľkých týždňoch (človek dosiahol vrchol himalájskeho štítu, expedícia dorazila na jeden zo zemských pólů, ten a ten urobil to a to).

Katolícke médiá na Slovensku

Médiá majú veľmi silnú pozíciu. Na Slovensku je ich sila zatiaľ nedocenená. Mnohí Slováci si ešte neuvedomujú, akú majú médiá silu. Masovokomunikačné prostriedky vo svojom plnom význame majú význam aj v Cirkvi. Vďaka nim sa môže šíriť posolstvo dobra. Svetová Cirkev si pozíciu médií už niekoľko desaťročí uvedomuje. Už v dokumentoch II. vatikánskeho koncilu sa spomínajú médiá. Na Slovensku sa ešte v rámci Cirkvi príliš nevyužívajú. Osobne si myslím, že medzi priority slovenských biskupov by mala patriť aj otázka médií. Nielen tlačených, ale aj elektronických. Čo budeme robiť s novými kostolmi či seminármi, pokiaľ v nich budú chýbať veriaci? Pravdou je, že chýbajú financie. Na druhej strane však chýba aj ochota. Veľa schopných, kresťansky zmýšľajúcich ľudí uprednostní prácu niek-de inde ako v neoverenom projekte. Čo sa týka novin a časopisov, situácia nie je zlá. Nedoceňuje sa však dosah elektronických médií - rozhlasu, televízie.

Internet

Osobitnú kapitolu tvorí internet, ktorému sa venujeme na inom mieste, a tak teraz o ňom len niekoľko slov. Internet, keďže je mladým médiom, oslovuje predovšetkým mladých. Bezpochyby sa môže stať najväčším nástrojom evanjelizácie. Uvedomuje si to aj Svätý Otec a v minulých dňoch jeho spolupracovníci dokonca začali rozposielať jeho posolstvo e-mailom. Na slovenskom internete veľmi ťažko nájdete kvalitnú stránku s kresťanským obsahom. Je tu projekt Christ-Net.Sk, ktorý sa snaží "zaplátať diery", ale to je málo. Existujú stránky katolíckych novin a časopisov, ale ich aktualizácia je nepravidelná. Väčšina ďalších kresťanských stránok má len informatívny charakter. Obsahujú často hodnotné, ale nie aktuálne informácie. Jedinú denne aktualizovanú slovenskú kresťanskú stránku s informáciami o živote Cirkvi na Slovensku aj vo svete nájdete na adrese Tlačovej kancelárie Konferencie biskupov Slovenska (www.rcc.sk). Internet bude v budúcnosti aj naďalej veľkým fenoménom, preto je rozumné mu venovať pozornosť.

Elektronické médiá

Za posledných desať rokov sa Slovensko zmenilo, aj čo sa týka trhu elektronických médií. No takmer nič sa nezmenilo na poli pôsobenia Cirkvi ich prostredníctvom. Už niekoľko rokov sa vysielajú tie isté a im podobné relácie v televízii a rozhlase.

Rádiá

Je pravdou, že tu už od roku 1992 vysielala Rádio Lumen. Doteraz však nemá dosah na celé Slovensko. Postupne síce získava ďalšie frekvencie, ale do Bratislavy sa ešte nedostalo. Práve hlavné mesto takúto stanicu potrebuje. Rádio Lumen počas svojej existencie pripravilo viacero hodnot-

ných programov, ale stále sa mu nepodarilo podchytiť mladých ľudí. Kresťanstvu sa na svojich frekvenciách okrem Rádia Lumen venuje už len verejnoprávny Slovenský rozhlas. Tomu to však vyplýva aj zo zákona. Najmä starší ľudia si už zvykli na pravidelné nedeľné prenosy svätých omší. Mladých by mala oslovovať najmä pondelková relácia Frekvencia M. Ďalšie relácie Hlavnej redakcie náboženského vysielania SRO sú určené starším. Súkromné rádiá sa kresťanskému vysielaniu z komerčných dôvodov nevenujú. Vo svete tieto rádiá často vysielajú aspoň gospelovú hudbu. Na Slovensku však túto hudbu, napriek kvalitnej domácej a najmä zahraničnej produkcii, nemá rádiám kto ponúknuť.

Televízia

Horšia situácia pri vysielaní kresťanských relácií je v televízii. STV sa borí s nedostatkom financií a vysielala najmä prevzaté programy. Väčšinu z nich vyrába LUX communication. Prednosťou tejto spoločnosti je výroba videoklipov gospelových skupín a ich prezentácia v TV (Poltón), ktorá sa uchádza práve o priazeň mladého publika. Publicistické relácie zamerané na túto cieľovú skupinu

však často doplácajú na nedostatok financií a tým aj profesionálov, kvôli čomu trpí ich kvalita.

Noviny, časopisy

Najlepšia situácia je na trhu tlačenej médií, ktoré majú na Slovensku veľmi dlhú tradíciu. Dominantné postavenie majú Katolícke noviny. Na trhu však chýba kresťanský časopis typu Domino fórum, teda fórum pre kresťanský orientované úvahy, analýzy a reflexie spoločenského diania. Mladí ľudia preto často siahajú po tituloch z nekatolíckej alebo zahraničnej (najčastejšie českej) kresťanskej ponuky. Na Slovensku je dostatok časopisov jednotlivých reholí a spoločenstiev. Ich pomer je takmer 1 : 1. Ich kvantita v mnohých prípadoch ide na úkor kvality. Lepšie

by bolo, keby existovalo menej, ale renomovaných kresťanských periodík.

Chýba nám profesionalita?

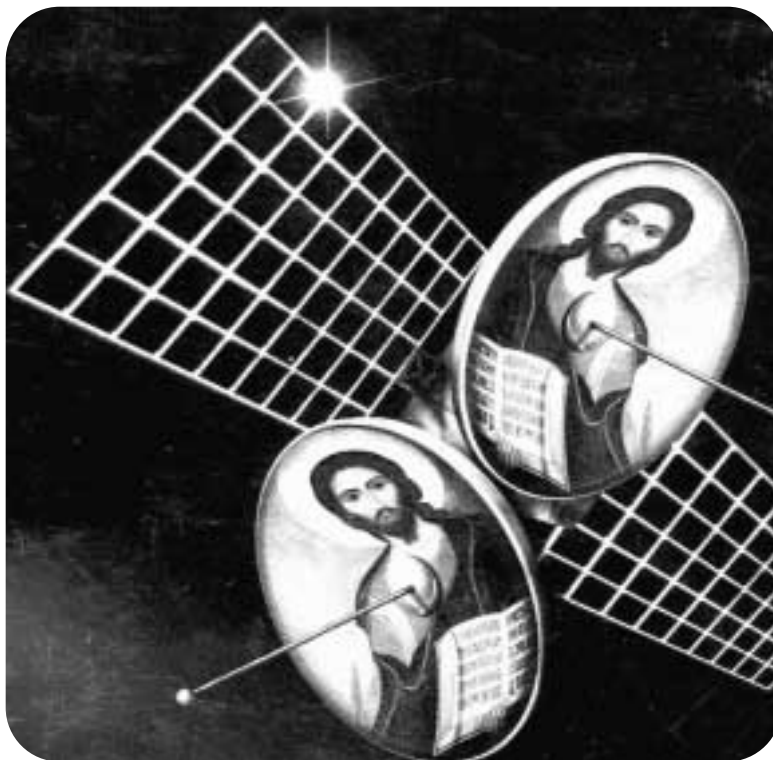
Takmer všetky slovenské kresťanské mediálne projekty doplácajú na neprofesionálnu prípravu. V tomto smere sa Slovensko (zatiaľ) neinšpiruje svetovými trendmi. Vo svete sa kladie veľký dôraz na výchovu kvalitných profesionálnych pracovníkov, ktorí pripravujú rôzne náboženské programy. Na Slovensku chýbajú vzdelaní laici a kňazi, ktorí by pripravovali či už vysielania v televízii alebo rozhlase, alebo kresťanské noviny a časopisy. Zároveň chýbajú aj kňazi, ktorí by v zahraničí absolvovali mediálne kurzy a po návrate by sa naplno venovali médiám. II. vatikánsky

konzil vyzýva kňazov, aby sa zamerali na ohlasovanie radostnej zvesti prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov. "Nech teda arcipastieri plnia svoje povinnosti na tomto poli bez otáľania, lebo to úzko súvisí s ich riadnym kazateľským poslaním," píše sa v dokumente Inter mirifica.

Suma sumárum...

Na základe tejto krátkej analýzy sa zdá, že situácia je kritická. Už sa však našli ľudia, ktorí sa ju pokúšajú riešiť. Tejto téme by sa dala venovať celá publikácia, náš priestor je však obmedzený. Ponúkame len dva pohľady - na "najstaršie" a "najmladšie" kresťanské médium na Slovensku. Prinášame vám rozhovor s Mariánom Gavendom, hovorcem Konferencie biskupov Slovenska. Súčasne je aj šéfredaktorom Katolíckych novín, ktoré sa pod jeho vedením snažia priblížiť aj mladej generácii. Ďalej by sme vám radi predstavili projekt Christ-Net.Sk, ktorý pripravuje Peter Šantavý. Tento slovenský kresťanský portál si už našiel medzi mladými svojich "surferov".

tému čísla pripravil Peter Pašuth
ilustračné foto: Ecclesia giovani

Aj Internet je Kristovou sieťou

Bolo by nosením dreva do lesa vysvetľovať význam internetu pre ľudí tretieho tisícročia. Zároveň je jasné, že pre hlásanie radostnej zvesti v globálnej "dedine" dnešného sveta je toto moderné informačné médium priam predurčené.

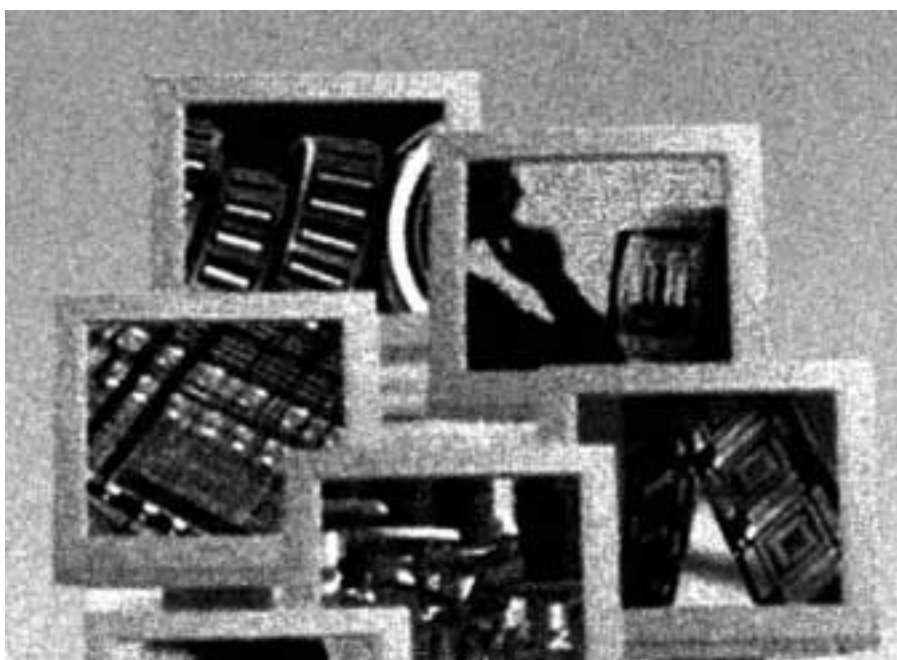
Prítomnosť kresťanov na internete začala byť u nás viditeľná v druhej polovici 90. rokov. Začali vznikať prvé www stránky tvorené a prevádzkované laikmi skúsenými v oblasti výpočtovej techniky. V roku 1995 vznikol z internetovej diskusnej skupiny Karmel projekt virtuálnej kresťanskej kaplnky, ktorý sa stal akousi bránou slovenských kresťanských internetových stránok (od roku 1997 ako www.kaplnka.sk, od roku 1999 správca Ján Gondol, v súčasnosti v rekonštrukcii novým prevádzkovateľom LUX communication). Ďalším významným krokom bola www stránka rímsko-katolíckeho kňaza Petra Zimena, so základnými informáciami o katolíckej cirkvi. Tá sa postupom času prerodila na oficiálnu stránku katolíckej cirkvi na Slovensku. Od roku 1999 sa môžeme na www.rcc.sk dozvedieť všetko o Konferencii biskupov Slovenska (KBS), o jej členoch, o slovenskej cirkvnej provincii a rôznych cirkevných inštitúciách. Bohatý je archív dokumentov (II. vatikánsky koncil, encykliky pápežov, dokumenty Kúrie, ako aj pastierske listy, vyhlásenia, kázne či iné dokumenty dotýkajúce sa Slovenskej katolíckej cirkvi). Ale asi najviac využívaný je prístup na stránku Tlačovej kancelárie KBS, najmä na každodenný informačný servis a monitoring tlače. V decembri 2000 sa však sčista-jasna objavila stránka, ktorá sa už o necelý rok stala najnavštevovanejšou kresťanskou stránkou slovenského internetu - www.christ-net.sk.

Začiatky

Treba priznať, že slovenská katolícka cirkev má šťastie, že pri tradičnej nedôvere voči laikom nachádza odborníkov v radoch svojich kňazov. Prvým "priekopníkom" v oblasti techniky bol Juraj Drobný, ktorý vďaka svojmu koničku - audio a video technike, stál pri zrode jednej z prvých mediálnych aktivít Cirkvi - štúdia LUX. Svoje technické vzdelanie a počítačovo-programátorskú zručnosť využil aj Peter Zimen. Christ-Net.Sk tak trochu vďačí za svoj vznik aj faktu, že sa mladý elektrotechnický inžinier a šikovný programátor Peter Šantavý rozhodol nasledovať volanie ku kňazskému povolaniu. Už počas bohosloveckých štúdií sa mu, okrem iného, podaril naozaj husársky kúsok. V roku 1999 zrealizoval a sprístupnil pre verejnosť prvú slovenskú wap stránku (išlo o stránku bratislavskej bohosloveckej fakulty), a to v čase, keď o tejto mobilnej technológii vedela len odborná verejnosť (wap je technológia, ktorá umožňuje špeciálne upravené a zjednodušené internetové stránky zobrazovať na displeji mobilného telefónu, pokiaľ to operátor umožňuje a konkrétny typ mobilného telefónu podporuje). Neskôr sa mu podarilo spolu s Petrom Zimenom a ďalšími tromi laikmi vytvoriť základy portálu Christ-Net.Sk. Jeho cieľom je prispievať k

využívaniu informačných technológií pre rozvoj života viery kresťanov a pre budovanie Božieho kráľovstva. Všetci zainteresovaní pracujú na tomto projekte popri svojich riadnych povinnostiach či zamestnaniach, obaja kňazi, samozrejme, so súhlasom svojich biskupov, a prostriedky na prevádzku sú z ich vlastných vreciek a od dobrodincov.

Roman Tarina

Ďalšie slovenské kresťanské internetové stránky, ktoré stoja za pozornosť

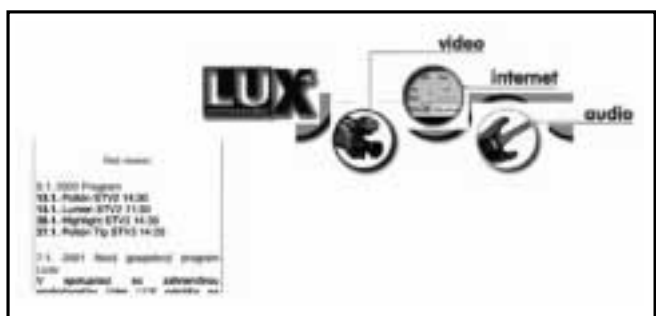
www.upc.uniba.sk - stránka o bratislavskom UPC a jeho programe, o verbistoch, s textami kázaní a obnov P. Milana Bubáka SVD a mnoho ďalších zaujímavých adries

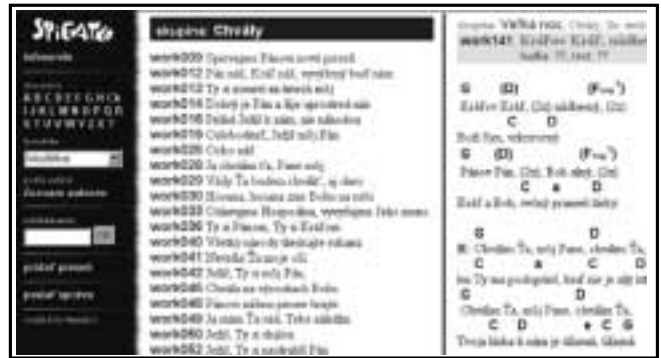
www.dimenzie.sk - váš obľúbený časopis v elektronickej forme

www.rosamusic.sk - internetový obchod so slovenskou aj zahraničnou gospelovou hudbou

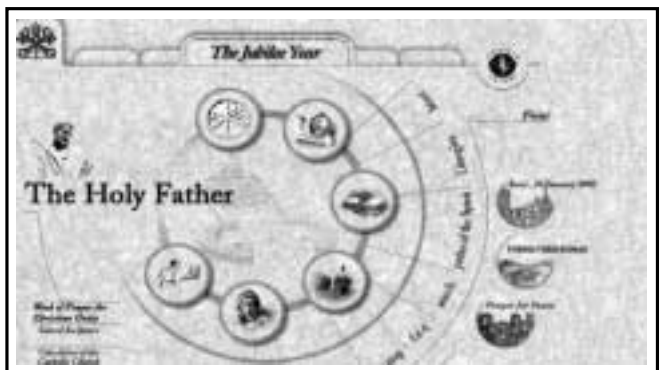
www.lux.sk - stránka štúdia a vydavateľstva LUX communication

www.spievatko.sk - centrálna databáza kresťanských náboženských piesní s akordmi, v budúcnosti aj noty a zvukové ukážky

www.rcc.sk - oficiálna stránka Katolíckej cirkvi na Slovensku. Dokumenty a vyhlásenia, spravodajstvo zo života Cirkvi v servise TK KBS.

www.vatican.va - oficiálna stránka Rímskokatolíckej cirkvi na svete. Spravodajstvo, modlitba za jednotu kresťanov, vatikánske pamiatky.

www.vdb.sk - stránka Vydavateľstva Don Bosco spolu s internetovým obchodom, kde si môžete objednať aj Nové Dimenzie.

www.dimenzie.sk

www.christ-net.sk

Portál

Význam tohto slova je architektonicky upravený vchod. V internetovom slovníku znamená priestor, či stránku, ktorá prehľadným spôsobom integruje rôzne www stránky danej oblasti. A tak, ak potrebujeme niečo z kresťanskej oblasti, stačí napísať do svojho browseru (programu, ktorý umožňuje vyhľadávať a prehliadať jednotlivé www stránky) www.christ-net.sk či www.christnet.sk a ocitneme sa na prehľadnej úvodnej stránke. Priamo z nej môžeme vstúpiť do každej z nižšie uvedených častí:

Vyhľadávač

Tu si môžeme vybrať vyhľadávač, kde sú podľa rôznych oblastí (Cirkevné organizácie, Duchovný život, Hnutia a spoločenstvá, Kresťanská náuka - veda, Kresťanské umenie, Kresťanský wap, Masmédia, Občianske združenia, Oficiálne stránky, Osobné stránky a Všeobecné stránky) a podoblastí zoradené takmer štyri stovky prevažne slovenských kresťanských webov, pričom ich počet neustále rastie. Každý z nich má priradenú adresu, počet návštev, počet kliknutí na linku, ako aj dátum registrácie, zmeny, či možnosť recenzovať stránku. Môžeme v ňom vyhľadávať aj pomocou textového reťazca, alebo si prezrieť novopridané či najčastejšie navštevované stránky a tiež pridať vlastnú stránku.

Vedúcim projektu Christ-Net.Sk je P. Peter ŠANTAVÝ, kaplán pri Dóme sv. Martina v Bratislave.

Začiatky...

Na Bohosloveckej fakulte UK som popri práci na počítačovej sieti fakulty skúsil zrealizovať aj jej wapovú stránku. Tú sme sa snažili vybaviť aj praktickými informáciami pre veriacich. Bolo to síce pekné, ale pre finančnú náročnosť tejto technológie nedostupné. A tak sme sa po spoločných úvahách a plánoch rozhodli s Petrom Zimenom, ktorý už medzi tým rozbehol www.rcc.sk, preniesť to, čo sme mali na wapovej stránke, do webového priestoru.

Pán sa stará...

Po vysviacke som sa pustil do realizácie tohto projektu. Techniku serveru som nakupoval vo firme, pre ktorú som programoval pred vstupom do seminára. Dali mi zamestnaneckú zľavu a možnosť postupných splátok. Keď som si bol techniku prevziať, stretol som svojho priateľa, aktívneho veriaceho. Ten len nado mnou krútil hlavou: "Peter, ty si blázon. Ako to chceš zo svojich príjmov splácať?!" A keď som preberal faktúry, vytiahol vizitku a povedal: "Napíšte to na mňa!"

Spoločenstvo...

Úžasným darom bolo pre mňa prvé kaplánske pôsobisko v Pezinku. Stretol som tu veľa horlivých, aktívnych a otvorených ľudí pre potreby Pána. Tu som našiel i ľudí pracujúcich v IT oblasti (oblasť informačných technológií), ktorí chceli aj takýmto spôsobom odovzdávať svoj desiatok Pánovi. Tak vznikol tím Christ-Netu. Všetci piati to vnímame ako pozvanie, ako službu.

Pionierske časy...

Nové výzvy vo vyhláseniach Svätého Otca či Pápežskej rady pre masmédiá a kultúrny kontext sveta informačných technológií na prahu 3. tisícročia si vyžadujú mnoho nových ciest a postupov. Sme pozvaní evanjelizovať moderné areopágy tohto sveta. U nás je však - vzhľadom na objektívne skutočnosti z minulosti a veľký rozmer pastoračných povinností

- oblasť IT a mediálneho pôsobenia cez tieto prostriedky v rovine pionierskych čias. Vnímame znamenia času, čo a akým spôsobom môžeme už dnes urobiť. A tak v tomto prechodnom období môžeme vidieť možno trochu paradoxné javy: kňazov, ktorí po nociach programujú či udržiujú operačný systém, laikov, ktorí vo voľnom čase robia na profesionálnom projekte, na akom v iných oblastiach pracujú ľudia na plný úväzok. Tieto časy sa však nedajú umelo udržiavať a musíme sa stále posúvať ďalej.

Informačné technológie (IT) verzus kňazi...

Kedysi mal kňaz v ruke pero, dnes má klávesnicu počítača, mobil či dotykový displej PDA. Aj cez toto môže realizovať svoju službu. Takže IT na jednej strane ako nástroj, na druhej strane, tiež v rámci kultúrneho kontextu, ako spôsob, ako súčasť vlastného života, čo je evidentné najmä u mladšej generácie. No nielen u nej, veď naším pravidelným návštevníkom je aj otec biskup Štefan Vrablec. Všeobecne sa dá povedať, že posledné ročníky novokňazov sú takmer úplne počítačovo gramotné a najmä v tejto generácii do 35 rokov máme veľmi silnú podporu.

Čítareň

Zaberá na úvodnej stránke kľúčový priestor aj najväčšiu plochu. Je tu pravidelne aktualizovaný výber z kresťanskej tlače a tlačových agentúr (po dohode z redakciami). Je tu aj vyčerpávajúci zoznam slovenských kresťanských periodík, špeciálne zvýraznené sú tie, ktoré sú on-line dostupné na internete, a kliknutím myši sa môžeme dostať priamo na ich stránky. Okrem periodickej tlače, tu môžeme nájsť v rubrike Stála ponuka aj niekoľko on-line kníh slovenských autorov a rôzne materiály k desiatim témam. V súčasnosti je funkčných šesť (Biblikum, Katechetika, Ekumenizmus, Partnerské vzťahy, Rodina a Špiritualita). Pokiaľ je hlavným cieľom Čítárne umožniť širokému spektru čitateľov čo najdostupnejšie náboženské vzdelávanie, je táto druhá časť jej slabinou. Výber materiálov je tu (s výnimkou rubriky Biblikum, pozoruhodný je aj clipart v Katechetike) dosť slabý - väčšinou niekoľko krátkych článkov. Každá z tém by potrebovala na úvod nejaké hutné a prehľadné dielo, ako úvod do celej témy. Články, resp. ďalšie štúdie by mali nasledovať neskôr, ale podľa určitého systému. Hoci má Čítareň tiež titulok Kresťanský inZine, jediným vlastným autorským materiálom je editoriál (v podstate duchovné slovo) šéfredaktora, ktorý sa mení cca raz do mesiaca. Tu je asi najväčšia slabina portálu. Niekoľko vlastných článkov denne, ktoré by sa mohli zaoberať aktuálnym životom v kresťanskom svete, udalosťami v kultúrnom či napr. misijnom svete, problémami cirkví, ale aj veriacich, s akcentom na vážne problémy celej spoločnosti a vyjadrením kresťanov k nim, s možnosťou reakcií, diskusie či ankety, by spoľahlivo "rozprúdili život" na tejto stránke a určite by v priebehu veľmi krátkeho času niekoľkonásobne zvýšili jej návštevnosť. Obrovská popularita inZinov (akýchsi internetových období tlačených plnofarebných obrázkových magazínov) zo všetkých možných oblastí to jednoznačne potvrdzuje.

Písmo

Je k dispozícii prvý kompletný slovenský katolícky preklad Svätého písma s vyhľadávacím (možnosť downloadu cez FTP). Grafická úroveň trochu zaostáva za štandardom portálu. Pripravujú sa aj úvody k jednotlivým knihám a nechýba aj niekoľko veľmi zaujímavých štúdií z oblasti biblistiky, ktoré vznikli na pôde RKCMF UK. Len škoda, že nie sú dostupné on-line, ale len ako download. Inak je táto rubrika totožná s rubrikou Biblikum v Čitárni.

Musica

Táto rubrika je priamo spojená so serverom www.gospel.sk, ktorý pripravuje LUX communication. Je to skvelý nápad, lebo tento nový dynamicky sa rozvíjajúci server obsahuje veľmi dobrý prierez svetom gospelovej hudby: aktuality, hitparády, nové CD, zoznam slovenských interpretov, organizátorov, festivalov, zvučiarov, nahrávacích štúdií, či vydavateľstiev (kontakty aj priame linky), gospel v médiách (tlač, TV, rozhlas, internet - aj zahraničné linky), kalendár festivalov či koncertov, či profily našich kapiel a interpretov. Škoda, že z Christ-Netu nejde priame prepojenie na rubriku Kde to žije. Rubrika Predstavujeme nie je na prvý kontakt to pravé...

Areopág

Kto hľadá zaujímavé diskusné fóra, kde môžete slobodne a otvorene konfrontovať svoje názory, nájdete ich práve tu. V súčasnosti sú otvorené: Aktuálne spoločenské dianie, Všeobecná diskusia, Zaujalo ma v médiách, Životný štýl, Viera a život a Svetové stretnutie mládeže v Toronte 2002. V každej z nich je niekoľko tém, ktoré môžu otvárať aj registrovaní užívatelia. Niekde sa diskutuje viac, niekde menej. Každopádne práve táto rubrika by si zaslúžila väčšiu pozornosť čitateľov a najmä príliv "novej krvi" (teda myšlienok, názorov, pohľadov, ale aj tém). Čo sa týka dizajnu a funkčnosti (jedným cudzím slovom engine), je to najprepracovanejšia časť portálu - prehľadnosť, rýchla orientácia a maximum informácií o diskusií poskytujú užívateľom maximálny komfort.

Bude

Otvorená databáza udalostí u nás. Môžeme si vybrať udalosti na dnes, na zajtra, na celý týždeň a tiež sväté omše. Hľadanú udalosť si môžete dôkladne špecifikovať cez prehľadný formulár. Pomocou e-mailu môžete tiež udalosť pridať.

Chat

Populárna forma on-line komunikácie, najmä medzi mladými, prežíva v súčasnosti boom najmä vďaka mobilným telefónom. Na Christ-Nete doteraz živorila a v súčasnosti sa len začína pomaly prebúdzat. Chatovať môžu registrovaní užívatelia po prihlásení sa užívateľským menom a heslom v štyroch verejných miestnostiach (fórach): Viera, Ekumenizmus, Gospel, Relax. Verejné miestnosti môžu vytvárať aj sami užívatelia, alebo môžu vytvoriť súkromnú miestnosť a rozprávať len s pozvanými účastníkmi. V tejto časti s vami program komunikuje okrem slovenčiny aj v ďalších ôsmich jazykoch.

Webmail

Na Christ-Nete si môžete založiť aj e-mailové konto vo forme meno@skmail.sk či meno@crossmail.sk.

Areopág...

Trochu ma zaráža, aj pri relatívne malej účasti, veľká polarizácia názorov. Našimi pravidelnými hosťami sú ľudia s vyhranenými názormi. Ďalších to odradí, iných, naopak, vyprovokuje. Aj pre mňa je to veľká škola, ako korektné diskutovať a použiť pádne argumenty, i keď najčastejšie si na konkrétnu výzvu, resp. otázku, odpoviem len sám pre seba a často sa do areopágu nezapájam. Toto fórum je nemoderované a myslím si, že v súčasnom stave pozitívna absencia moderovania prevyšujú negatíva.

Spätná väzba...

Sme vďační za všetky odozvy - predovšetkým elektronickou formou, ktoré sú pre nás povzbudením, poučením i odmenou.

Po roku sme na prvom mieste v počte prístupov v dennom i mesačnom hodnotení náboženských stránok podľa www.naj.sk. Máme stále mierne stúpajúcu tendenciu. Nenáboženské servery sa však pohybujú v podstatne vyšších číslach. V tomto hodnotení sa

nachádzame na chvoste druhej stovky. Takže je to výzva....

Budúcnosť..

Máme plány, sny, vidíme svoje rezervy aj nedostatky. Či už chýbajúce autorské články, takmer neexistujúcu propagáciu, reklamu, atď. Najviac sme však limitovaní svojimi fyzickými možnosťami - nestíhame. Ako to bude ďalej, či sa tím rozšíri, či dostaneme dôveru od predstavených, ukáže budúcnosť. Pôvodným cieľom bolo zaplniť prázdne miesta, objavovať evanjelizačný rozmer a hľadať doplnkové moderné pastoračné modely. Celé to zatiaľ smeruje k pastoračnému rozmeru. Portál používajú najmä kresťania, pričom proklamovaný evanjelizačný rozmer je zatiaľ v úzadí. Či to bude v rámci tohto projektu, alebo bude treba vytvoriť nový pre tých, ktorí nepočuli, alebo potrebujú počuť znova radostnú zvesť, ešte neviem. Christ-Net.Sk je predovšetkým súčasťou pastoračného pôsobenia, súčasťou ohlasovania radostnej Zvesti, súčasťou služby ľuďom. Súčasťou všetkého toho, prečo som dal život Pánovi. Nie projekt pre projekt či "slávu", alebo sebarealizáciu, ale pre oslavu nášho Pána a Spasiteľa Ježiša Krista v službe tým, ktorí sú okolo nás a aspoň z času na čas sú "on-line".

*Rozhovor pripravil Roman Tarina
foto: archív P. Š., Time, Ecclesia giovani*

Pohľadnice

Príjemným spestrením je možnosť poslať pohľadnicu elektronickou poštou. Je tu k dispozícii 103 obrázkov rozdelených do siedmich žánrov.

Boh ťa volá

Nájde tu linky na modlitbu liturgie hodín, vlastné rubriky Písmo sväté (tematicky vybrané úryvky z Písma pre rôzne životné situácie), Myšlienka na deň, Svätec dňa, Výroky pápežov, Z koncilu (namiesto nekomentovaných úryvkov z Dokumentov II. vatikánskeho koncilu, by sa hodilo prepojenie na ich úplné znenie na www.rcc.sk), Bohoslužby (vyhľadávač z Bude), Téma pre teba (staršie diskusné fora, ktoré vznikli ako reakcie čitateľov na články Boh ma ničí VI. prikázanim a Sviatosť manželstva), Svedectvá a Pomôžte. Cez reklamný baner na úvodnej stránke sa môžeme dostať priamo na stránku Tlačovej kancelárie KBS.

Hi-tec na Chris-Nete

Portál podporuje aj prístup pomocou vreckových počítačov (tiež známe ako PDA či handle), ktoré čoraz viac prenikajú medzi nás. Do tohoto malého "zázraku" bez klávesnice, ale s dotykovým displejom, si môže jeho majiteľ počas synchronizácie s klasickým stolovým PC nahráť aj dáta z portálu a potom si ich pokojne off-line prezrieť v škole, parku či električke. A tvorcovia, samozrejme, nezabudli ani na svoje začiatky spojené s technológiou wap. Tá už je dnes na Slovensku bez problémov prístupná a využívaná. A tak si majitelia mobilných telefónov môžu do svojich wapových prehliadačov nastaviť adresu wap.christ-net.sk a využívať informácie z portálu na akomkoľvek mieste, kde je pokrytie GSM signálom.

Hodnotenie a odporúčanie

Portál www.christ-net.sk je jedinečným počínom na slovenskom kresťanskom internete najmä svojím širokým rozsahom. V priebehu roka sa stal číslom 1 medzi kresťanskými stránkami a v celkovom hodnotení návštevnosti slovenských internetových stránok sa pohybuje na chvoste druhej stovky (podľa www.naj.sk), čo určite nie je zlý výsledok. Hoci po grafickej stránke ešte stále nenašiel svoju vlastnú charakteristickú tvár (posledná výrazná zmena pred Vianocami 2001), obsahovo sa stále rozširuje. Pokiaľ sa však má tento server rozvíjať rovnako dynamicky ako doteraz, pokiaľ sa majú naplniť plány tvorcov, najmä čo sa týka oslovenia a evanjelizácie aj neveriacich, zdá sa nevyhnutné rozšíriť a sprofesionalizovať tím ľudí okolo tohto projektu (nie že by tvorcovia neboli výborní profesionáli, ale časové nároky christ-netu rastú). Každopádne by nemala adresa tejto stránky chýbať medzi obľúbenými stránkami každého kresťana. Ušetrí vám mnoho času a rozšíri vaše obzory.

Roman Tarina

"Nespíňame prorockú úlohu ukazovať, čo je v spoločnosti dobré a čo zlé."

O stave katolíckych médií, ale aj obraze Cirkvi v sekulárnych médiách sme sa rozprávali s ThLic. MARIÁNOM GAVEN-DOM, hovorcom Konferencie biskupov Sloven-ska (KBS) a šéfredaktorom Katolíckych novín.

Ako sa zmenila situácia v katolíckych médiách za posledné dva roky?

Začnem trochu zoširoka. Po roku 1989 sme boli vyhľadovaní a dychtili sme po náboženských témach a Cirkev sa vrhla na médiá pomerne úspešne. Etablovala sa v náboženských reláciách STV a SRo, takmer na zelenej lúke vyrástlo niekoľko cirkevných vydavateľstiev. Výrazne sme však zanedbali našu prítomnosť vo svetských médiách. Vznikol totiž dojem, že katolíci si nájdu svoje veci v katolíckych médiách a z ostatných sme sa úplne vytratilí. V tlačových a elektronických médiách, ktoré čítajú i katolíci a pracujú v nich aj kresťanskí novinári, okrem niekoľkých škandálov, nájdeme len zopár článkov s náboženskou tematikou. Donedávna som si myslel, že tento stav je zapríčinený cieľavedomým vytlačaním Cirkvi z médií. Keď som však osobne spoznal mnoho kresťanských novinárov, pochopil som, že je to aspoň z polovice chyba nás, kresťanov, pretože sme sa o svetské médiá nezaujímali.

Myslím, že za posledné dva roky u nás nastala určitá stabilizácia a Cirkev si začína uvedomovať svoju úlohu (je to aj v pastoračnom pláne) rezonovať aj v svetských médiách.

Reflektujú sekulárne médiá dostatočne život v Cirkvi?

Určite nie dostatočne. Pozorujeme už určité scitlivenie na náboženské témy, ale vzhľadom na podiel Cirkvi na živote spoločnosti je to stále málo. Ako hovorca KBS a kontaktná osoba pre styk s médiami vidím zo strany médií záujem o dianie v Cirkvi. Okrem vyhlásení biskupov sa občas domáhajú informácií o akciách, ktoré sa dejú v Cirkvi. Je to veľmi dôležité, pretože veľká časť veriacich, ktorí sa prihlásili k cirkvám, ide do kostola na Vianoce či na Veľkú noc a ak majú o Cirkvi nejaké informácie, tak len zo svetských médií.

V čom vidíte najväčší problém?

Už niekoľko rokov je do slovenčiny preložená vatikánska inštrukcia, podľa ktorej sa má v seminároch učiť aj mediálna výchova. Venovať napríklad v rámci homiletiky pár hodín tomu, aby sa Bohoslovci naučili hovoriť na mikrofón a pozerať do kamery. Poznám kňazov, ktorí sú dobrými kazateľmi, majú hlboké myšlienky, ale tým, že nikdy nehovorili na kameru, je to pre nich tabu a nemajú odvahu mediálne vystupovať. Je to škoda. Mám skúsenosť, že mnohé komerčné rádiá či lokálne televízie by v nedeľu radi odvysielali príhovor kňaza, ale ten ich často odmietne. Ochota zo strany médií teda neraz aj je, ale Cirkev v mnohých prípadoch nie je pripravená.

Ako vidíte úlohu laikov a kresťanských novinárov na tomto poli?

To by som rozdelil do dvoch oblastí. Prvú tvoria laici, ktorí sa majú angažovať vo vlastných katolíckych médiách. Obávam sa určitého pretlaku, pretože mnohí práve teraz končia vysokoškolské štúdium na katedrách žurnalistiky spojených aj s teológiou (napríklad v Nitre a Trnave). V najbližších rokoch skončí pomerne veľa absolventov a náboženské redakcie majú značne obmedzenú kapacitu. Laici, ktorí majú kresťanskú výchovu, by sa mali viac prejavovať práve v civilných médiách. Písať aj o nenáboženských otázkach pravdivo, spravodlivo, citlivo, a tým nenútené vnášať do života spoločnosti náboženské hodnoty. Tu majú veriaci novinári veľmi široké pole pôsobnosti.

Sú aktuálne spoločenské témy dostatočne prezentované v katolíckych médiách?

Nie sú dostatočne reflektované. Hlavným dôvodom podľa mňa je, že naša spoločnosť bola dlho silno politicky polarizovaná a rozhádaná. Katolícke médiá sa vyhýbali mnohým témam, na ktoré normálne mali právo, ba až povinnosť reagovať. Pevne verím, že teraz, keď opadlo toto silné spoločenské napätie, bude sa o týchto témach písať viac.

Mnohým ľuďom chýba názor Cirkvi na etické problémy, ktoré práve rezonujú na Slovensku, napr. klonovanie, homosexualita.

Keď KBS a Ekumenická rada cirkví vydala vyhlásenie ku klonovaniu, rozposlali sme ho do všetkých agentúr a denníkov. Okrem malej správičky v ktoromsi denníku však nikto iný toto vyhlásenie nereflektoval. Cirkev nechce ku všetkému, čo je negatívne, dávať nesúhlasné stanovisko. Tým sa totiž nevdojak vytvára dojem: Cirkev je zas proti. V prípade klonovania médiá uverejnili správu: "Vatikán je proti..." Nikto však nenapísal - "Vatikán je za život človeka", "Vatikán bráni základné ľudské práva". Cirkev je vnímaná v negatívnom svetle, ako pes za plotom, ktorý šteká na všetko, čo sa v spoločnosti deje. Je to trochu dilema... V súčasnosti sa niektoré témy umelo vytvárajú a iné zase zaznávajú. Ktosi vytvoril atmosféru, že ak sa chceme dostať do EÚ, o určitých témach písať máme a o iných zasa nesmieme. Mnohí žurnalisti sú rovnako servilní ako za socializmu, len teraz je to opačným smerom. Skutočnosti sú prezentované jednostranne. Práve tu by mali filozofovia, psychológovia, teológovia robiť určitú ideovú opozíciu a dopĺňať informácie, ktoré spoločnosti chýbajú. O dôsledkoch ekonomických katastrof sa informuje dostatočne a ľudia berú za prirodzené, že sa do tejto sféry investujú obrovské peniaze. Nikto však ešte nezatvoril riaditeľa televízie za morálnu devastáciu, hoci "vďaka" televízii sa už rozpadlo mnoho rodín a množstvo detí je trvalo postihnutých. To by mala byť úloha cirkevných médií - poslanie "kvasu", ktorú si zatiaľ plní slabo. To je aj naša chyba. Nespĺňame prorockú úlohu ukazovať, čo je v spoločnosti dobré a čo zlé. Prorok - "jasnovidec" je ten, kto jasne vidí, čo je správne a čo nie, a poukazuje, kam taký vývoj speje.

Na slovenskom mediálnom poli je kvantita, ale nie kvalita katolíckych médií. Ako zmeniť túto situáciu?

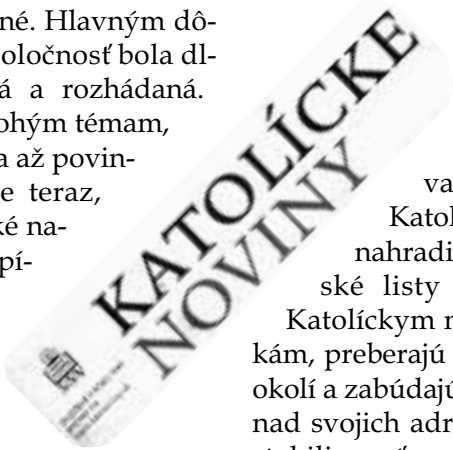
Pripomína mi to boom "cestoviek" po roku 1990, kedy sa otvorila možnosť cestovať. Každý kto chcel, kúpil si starý autobus a založil vlastnú

cestovnú kanceláriu. Postupne sa autobusy kazili a na trhu ostali len tie najlepšie a najspoľahlivejšie kancelárie... Čas to vyrieši. Je dobré, že máme rôznorodé periodiká, ale problém je s ich identitou. Každé periodikum by si však malo zadefinovať, pre koho píše a o čom píše.

Katolícke noviny napríklad nikdy nenahradia dobré farské listy. Niektoré farské listy sa však pokúšajú konkurovať Katolíckym novinám či iným veľkým periodikám, preberajú články, distribuujú ich v širokom okolí a zabúdajú pritom na svoju identitu. Idú ponad svojich adresátov. Toto by sa malo ujasniť a stabilizovať.

Akou cestou kráčajú Katolícke noviny?

Sme v období prechodu na strednú vekovú vrstvu. Katolícke noviny majú už desaťročia stabilizované rubriky, čo je na jednej strane výhoda, pretože čitatelia vedia, kde nájdú to, čo hľadajú, no na druhej strane nám to zväzuje ruky. V minulom roku sme v rámci "liturgie" urobili niektoré minimálne zmeny a ozvalo sa nám množstvo nespokojných ľudí. Keď však máme väčší článok, nemáme ho kam umiestniť. Budeme to riešiť tým, že v tomto roku chceme každú prvú nedeľu v mesiaci rozšíriť číslo o osem strán, a tak vytvo-

V štúdiu Rádia Lumen

ríť miesto pre publicistikú a iné páľčivé témy. Za posledné roky sa nám podarilo značne zrýchliť spravodajstvo, ale tým, že sme týždenník, pohotovosť denníkov nikdy nedosiahneme.

Na vašich stránkach nám chýba priestor na diskusiu...

Uznávam, že diskusia by sa tam žiadala. Nie je to však také jednoduché. Ľudia si myslia, že všetko, čo je napísané v Katolíckych novinách, je "sväté". To nám dáva hodnotu, ale zároveň nás aj limituje v rámci polemiky. Keď uverejníme rôzne názory, hoci medzi nimi uvedieme aj postoj Cirkvi, mnohým sa to nepáči. V Nemecku alebo Čechách ľudia vedia rozlíšiť, čo je názor Cirkvi a o čom sa iba diskutuje. Ide tu aj o postupnú výchovu našich čitateľov. Dobrý priestor tu, myslím,

Štúdio Lux a jeho šéf Juraj Drobný

poskytuje "listáreň". Jedni čitatelia nás kritizujú, že chcú čítať len názor Cirkvi, iní chcú vedieť aj rozdielne názory. Priznávam však, že latku živej diskusie treba určite zvýšiť.

Ako vidíte budúcnosť katolíckych médií?

Kým bude spoločnosť využívať médiá, bude ich využívať aj Cirkev. Dúfam, že nastane väčšie uvedomenie Cirkvi o potrebe médií, a tie budú viac otvorené. Mojmým želaním je, aby sme nezanebdávali prorocké poslanie. Prorok je síce niekedy nepríjemný, ale je veľmi potrebný na odhaľovanie pravdy. Cirkev musí cez médiá ponúkať alternatívu svetských médií a súčasne učiť spoločnosť, ako im slúžiť, ale aj ako si nimi slúžiť. Keď stále hovoríme o "Cirkvi", myslím tým samozrejme Cirkev na Slovensku. V každej krajine je jej postavenie voči médiám osobité. Ako to priznávajú mnohí pracovníci svetských médií, hlava Cirkvi, súčasný pápež, je v tomto smere príkladom práce s médiami, žiaľ, nie všade má adekvátnych nasledovníkov.

Martina Brenčičová
foto: archív M. G., Lux,

Šíreniu dobrej zvesti môžu poslážiť dokonca i mobilné telefóny. Ak máte záujem o pravidelné zasielanie Božieho Slova na každý deň SMS správou na váš mobil, môžete využiť službu komunity sv. Pavla. Stačí tak málo. Požiadajte si o ňu SMS-kou na číse

0905 137 010.

Rada na záver:

Lepšiu SMS-ku vám nikto nepoše...

Toronto, SDM 2002

PODMIENKY PRE ÚČASTNÍKA

Vzhľadom na tvrdé podmienky leteckých spoločností a potrebu vybavenia víz, prosíme o zodpovedné prijatie týchto podmienok.

1. Závazné prihlásenie

Závazné prihlásenie uskutočníš vyplnením Prihlášky (každého údaj) a zaplatením zálohy do 10. 2. 2002. Kvôli jednoznačnej identifikácii tvojej platby ťa žiadame poslať kópiu dokladu o zaplatení zálohy na adresu: Rada pre rodinu a mládež KBS, Gorkého 15, 811 01 Bratislava 1.

Prihlásiť sa môžeš na pobyt:

- A) 18. - 28. 7. 2002   alebo
- B) 23. - 28. 7. 2002.

2. Cena pobytu

A) Celková cena pobytu neprekročí 32 500 Sk + 170 USD.
Zahrňa:

- 25-30 000 SK - cena letenky a letiskové poplatky
- 500 SK - cestovné poistenie
- 2 000 SK - cestovné náklady z letiska do diecézy a z diecézy do Toronta.
- 160 USD - balík pútnika
- 10 USD - príspevok do fondu solidarity

B) Celková cena pobytu neprekročí 30 500 SK + 170 USD.
Rozdiel v cene oproti A) je znížený o položku 2 000 SK (cestovné náklady z letiska do diecézy a z diecézy do Toronta).

Ceny leteniek podľa vyjadrenia leteckých spoločností budú stanovené až v marci. Vzhľadom na veľký záujem z celého sveta letecké spoločnosti sú ochotné sa dohodnúť na cene len v reláciách nad 35 000 za cenu letenky. Podarilo sa nám zatiaľ zabezpečiť cenu 29-30 000 Sk, ktorá by sa už nemala meniť. Ak súhlasíte s takouto cenou, máte už dnes istotu, že budete môcť cestovať. Nižšiu cenu nevieme zaručiť.

Je možné si zabezpečiť spätočnú letenku (tam a späť) samostatne. V takom prípade počítajte s tým, že sa budete musieť prispôbiť času pre spoločný odvoz z Toronta (pravdepodobne z letiska) do diecézy, alebo prísť samostatne až na miesto v diecéze. Miesto v diecéze ešte nemáme organizátormi presne určené.

Ak si prajete zabezpečiť si cestu samostatne, potvrďte svoju žiadosť podpisom jednej z dvoch možností na prihláške v bode 9. Doprava.

3. Spôsob uhradenia pobytu

- do 10. 2. 2002 - zaplatenie zálohy na č. ú. 4 000 537 527/3100 v Ľudovej banke, Bratislava. Súčasne prosíme poslať kópiu dokladu o zaplatení, na adresu: Rada pre rodinu a mládež KBS, Gorkého 15, 811 01 Bratislava 1.

Výška zálohy:

- pobyt A), B) = 10 000 SK
  - pobyt A) 1) = 3 000 SK
  - pobyt A) 2) = 2 000 SK
  - pobyt B) 1) = 1 000 SK
- do 30. 4. 2002 - zaplatiť 170 USD na číslo účtu, ktoré Vám upresníme.
- do 30. 5. 2002 - zaplatiť doplatok pre pobyt A) = cca 21 500 SK, pre pobyt B) = cca 18 500 SK na číslo účtu v Ľudovej banke, Bratislava, 4 000 537 527/3100. Výška tej-

to položky bude závisieť od konečnej ceny letenky a štedrosti sponzorov. Tiež Vám ju oznámime.

Poznámka: označenia 1), 2) - pozri vo formulári prihlášky.

4. Balík pútnika

Je základné povinné vybavenie každého pútnika na SDM, určené organizátormi. Účastník si ho musí povinne zaplatiť (ako účastnícky poplatok). Obsahuje:

- poistenie pobytu v Kanade
- voľný lístok na dopravu v Toronte 23. - 28. 7. 2002
- jednoduché ubytovanie (s vlastným spacákom a kari-matkou)
- stravu na 23. - 28. 7. (od obeda 23. do obeda 28. 7.)
- materiály pre účastníka: program, mapa mesta.

5. Príspevok do fondu solidarity

Je prosbou Pápežskej rady pre laikov, ktorá organizuje SDM. Od týchto príspevkov závisí účasť mladých ľudí z chudobných krajín na SDM.

6. Poistenie

- Poistenie pobytu v Kanade je zahrnuté v balíku pútnika, je na obdobie od 10. 7. - 1. 8. 2002 pre účastníkov vo veku od 16 do 35 rokov. Presný rozsah poistného upresníme. Účastníci nad 35 rokov (dovŕšených 10. 7. 2002) sa budú musieť poistiť na tento pobyt individuálne.
- Cestovné poistenie zahrňa: liečebné náklady, úrazové poistenie, poistenie zodpovednosti, poistenie batožiny.

7. Cestovanie

Doprava do Kanady - Toronta je najlacnejšia lietadlom (lacnejšia by bola vlastnou loďou alebo vlastným lietadlom). Odlety môžu byť z Bratislavy, Prahy a Viedne. To bude záležať na konkrétnych rezerváciách leteniek. Na miesto odletu lietadla sa každý účastník dopraví sám.

Časy a miesta odchodov a príchodov upresníme podľa rezervácií konkrétnych letov pre konkrétne osoby. Pôjdeme v menších skupinách alebo možno aj individuálne - v závislosti od miest v lietadle. Nižšie cenové kategórie majú len určitý počet miest v každom lietadle. Je potrebné, aby prihlásený účastník bol schopný samostatnej orientácie na letisku.

Doprava z Toronta-letiska do diecézy a späť bude zabezpečená autobusom. V Toronte pri ceste späť je možné cestovať na letisko dopravou, na ktorú bude platiť voľný cestovný lístok z balíka pútnika.

8. Víza

Víza pre účastníkov SDM budú vydané podľa rozhodnutia kanadskej vlády bezplatne. Víza budú platiť len počas SDM.

Vzhľadom na prísny vízový režim a prísnu imigračnú politiku Kanady, bude musieť každý účastník podpísať prehlásenie o návrate na Slovensko. Toto prehlásenie Vám doručíme s formulármi pre vybavenie víz. Kto prehlásenie nepodpíše, nebudú mu vydané víza, ani vrátená záloha na pobyt. Kto aj napriek podpísaniu prehlásenia nenastúpi do lietadla na spätočnú cestu, bude považovaný za neželaného v Kanade, bude hľadaný kanadskou políciou a na vlastné náklady dopravený na Slovensko.

Každý účastník SDM prihlásený do skupiny Konferencie biskupov Slovenska sa od nastúpenia do lietadla do príchodu na Slovensko zaväzuje riadiť pokynmi vedúceho skupiny, do ktorej bude zaradený.

PRIHLÁŠKA NA XVII. SVETOVÝ DEŇ MLÁDEŽE

Toronto, 18. - 28. 7. 2002

1. Meno a priezvisko:.....
2. Adresa:.....PSČ:.....
3. Telefón:..... Fax:..... E-mail:.....
4. Rodné číslo:..... Číslo pasu:.....Platný do:.....
5. Zamestnanie: ..... Znalosť týchto jazykov:.....
6. Diecéza:..... Farnosť:.....
7. Dôvod prihlásenia:.....
8. Pobyt: Prihlasujem sa na pobyt (zakrúžkujte Vašu voľbu)   A)   B)
9. Doprava (vyplňuje len ten, kto si žiada dopravu zabezpečiť sám)
  - 1) Ak si žiadate samostatnú dopravu lietadlom;
cena pre pobyt B) = 1000 SK+170 USD
cena pre pobyt A) = 3000 SK+170 USD, pričom cestu z Toronto do diecézy a späť zabezpečuje KBS.

Žiadam možnosť samostatnej dopravy do Kanady a späť (podpis).....

- 2) Ak si žiadate samostatnú dopravu až do diecézy, cena pobytu je 2000 SK + 170 USD.

Žiadam o možnosť samostatnej dopravy až na miesto v diecéze: (podpis).....

Akceptujem, že zmena spôsobu prepravy je možná v závislosti od možností usporiadateľa

(podpis).....

10. Poznámka:.....

.....

.....

Prosíme, odložte si kópiu vyplnenej a podpísanej prihlášky. V prípade, že nebudú vyplnené všetky údaje v prihláške, vrátime Vám ju na doplnenie.

Týmto podpisom prijímam podmienky účasti stanovenej Konferenciou biskupov Slovenska - Radou pre rodinu a mládež KBS.

Podpis účastníka:.....

Venuj Univerzitnému pas- toračnému centru v Bratislave 1% zo svojich daní!

Univerzitné pastoračné centrum je nezisková organizácia a preto si dovoľuje uchádzať sa o 1% z vašich daní. Týmto nezaplatíte na daniach ani o korunu viac, iba môžete rozhodnúť, komu poukážete to svoje 1%.

Takáto možnosť vyplýva zo zákona č. 561/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon o daniach z príjmov, podľa ktorého fyzické osoby môžu poukázať 1 % zo zaplatenej dane vymedzeným právnickým osobám na verejnoprospešné účely. Toto 1% môžu venovať tak podnikatelia, ako aj zamestnanci.

Univerzitné pastoračné centrum sa zaväzuje, že takto získané prostriedky použije v zmysle svojho štatútu.

(Formuláre sú vložené v tomto čísle ND alebo ich možno "stiahnuť" z www.upc.uniba.sk/percento).

Presný postup ako poukázať 1 percento:

a) Zamestnanec, ktorému robí zamestnávateľ ročné zúčtovanie Dane z príjmov (najbežnejší prípad)

1. Do 15. februára požiadajte o ročné zúčtovanie dane a vyplnenie tlačiva "Potvrdenie o zaplatení dane..." u svojho hlavného zamestnávateľa. Ak o to požiadate neskôr, zamestnávateľ vám to môže aj tak spraviť, ale nie je to zo zákona povinný spraviť

2. Do 31. marca mu zamestnávateľ vráti vyplnené tlačivo "Potvrdenie o zaplatení dane..."

3. Na základe tohto potvrdeného tlačiva si zamestnanec sám vypíše tlačivo "Vyhlásenie o poukázaní sumy zodpovedajúcej 1% zaplatenej dane" .

4. Obidve tlačivá zamestnanec doručí najneskôr do 30. 4. 2002 na daňový úrad, miestne príslušný svojmu zamestnávateľovi.

b) Ostatní žiadatelia (živnostníci a zamestnanci, ktorí sami podávajú daňové priznanie) to majú jednoduchšie,

A Postova poukazka na Sk ..... h ..... slovom .... SK ..... h Tatra Banka a. s., Bratislava	Sk ..... h ..... Univerzitne pastoračne centrum Nove dimenzie Stare grunty 36, 842 25 Bratislava Tatra banka a.s. Bratislava 2665716002/1100	Sk ..... h ..... Univerzitne pastoračne centrum Nove dimenzie Stare grunty 36, 842 25 Bratislava Tatra banka a.s. Bratislava 2665716002/1100	Sk ..... h ..... Univerzitne pastoračne centrum Nove dimenzie Stare grunty 36, 842 25 Bratislava Tatra banka a.s. Bratislava 2665716002/1100	Sk ..... h ..... Univerzitne pastoračne centrum Nove dimenzie Stare grunty 36, 842 25 Bratislava Tatra banka a.s. Bratislava 2665716002/1100	Zúčtovacie data platiteľa: Odosielateľ:	V. symbol: Odosielateľ:	V. symbol: Odosielateľ:	V. symbol: Odosielateľ:	K. symbol: 0179 K. symbol: 0179 K. symbol: 0179 K. symbol: 0179 VAKUP BRATISLAVA Odosielateľ:	Zaplatena sadzba:	Kontrolný listok	Ustrizok pre prijímateľa	Podacie číslo	Okr. pečiatka 801-215/97
--	---	---	---	---	--	--------------------------------	--------------------------------	--------------------------------	--	-------------------	------------------	--------------------------	---------------	---------------------------------

Informácie o XVII. Svetovom dni mládeže

PROGRAM XVII. SVETOVÉHO DŇA MLÁDEŽE V TORONTE

18. - 28. JÚL 2002

16. 7. - 18. 7. 2002

Odchod/odlet zo Slovenska po skupinách.

18. 7. - 21. 7. 2002

Pobyt v diecéze London, ubytovanie v rodinách alebo školách, počas týchto dní

budeme hosťami v Kanade, takže ubytovanie a stravu budú hradíť naši hostitelia. Na programe budú modlitby, púte, dobrovoľnícke sociálne iniciatívy, turistické výlety, zábavné stretnutia a veľké medzinárodné stretnutie so vzájomným oboznámením sa kultúr národov prijatých v diecéze. Diecéza London je vzdialená od Toronta cca 150 -400 km.

22. 7. 2002

Presun do Toronta, ubytovanie.

23. 7. 2002

Popoludní otvorenie XVII. SDM eucharisticou slávnosťou v Toronte na Exhibition.

Place, ktorej bude predsedáť kardinál Alojz Ambrozic, torontský arcibiskup.

24. - 26. 7.

Dopoludnia katechézy, ktoré bude viesť otec biskup Milan Chatur, predseda Rady pre rodinu a mládež KBS, a ďalší slovenskí otcovia biskupi.

Popoludní bude možnosť výberu z ponuky:

- "Festival mládeže", ktorý sa bude konať na rôznych miestach Toronta a bude zahŕňať predstavenia prezentujúce duchovné, náboženské a kultúrne skúsenosti života a viery mladých celého sveta: výstavy, nočné adorácie, koncerty, recitály, filmy, tance a divadelné predstavenia, tiež stretnutia s diecéznymi biskupmi, s jednotlivými hnutiami, združeniami a komunitami

- Aktivity sociálnej služby, ktoré budú zahŕňať:

1. Projekty sociálnej služby: návštevy v domoch dôchodcov a nemocniciach, prácu s bezdomovcami, pomoc mladým ľuďom v núdzi

2. Diskusie: s cieľom učiť sa prijať angažovanosť v sociálnej službe ako konkrétnu cestu svojej viery

3. Návštevy organizácií, ktoré uskutočňujú sociálne služby - rozhovory s pracovníkmi týchto organizácií o ich práci.

26. 7. 2002

Modlitba Krížovej cesty v rozličných častiach Toronta. Tento deň bude špeciálne venovaný Sviatosti zmierenia na brehu jazera.

27. 7. 2002

Presun na miesto stretnutia so Svätým Ocom v Downsview Park, večerné stretnutie s pápežom a biskupmi Kanady a celého sveta, nočná adorácia.

28. 7. 2002

Záverečná sv. omša s pápežom, posolstvo.

28. 7. - 30. 7. 2002

Odlet na Slovensko.

Logo XVII. svetového dňa mládeže

Ako zvyčajne, aj Svetový deň mládeže (SDM) v Toronte bude mať svoje logo. Kríž symbolizuje prítomnosť Ježiša Krista. On je osoba, kvôli ktorej účastníci prídu. Stretnutie s Ním je základnou myšlienkou cesty, ktorá je viac duchovnou púťou ako turistickou cestou. Účastníci budú prežívať tiež prítomnosť Krista v Cirkvi i v tých, ktorí sa SDM zúčastnia. Tvar kríža je podobný biskupskej berle, ktorú používa Ján Pavol II. a ktorý plánuje zúčastniť sa SDM. Žltý kruh symbolizuje mládež, ktorá sa SDM zúčastní na pozvanie Jána Pavla II. SDM je slávnosť, do ktorej bude vtiahnutá celá Kanada. Túto skutočnosť vyjadrujú dva symboly: veľká modrá plocha reprezentuje oceány a vodstvo Kanady; tri otvorené strany reprezentujú oceány, ktoré ohraničujú Kanadu - Tichý oceán (Pacifik) na západe, Ľadové more na severe, Atlantický oceán na východe. Na pobreží postavili misionári kríž, ako znamenie viery, ktorú priniesli. Štvrtým prvkom loga je javorový list, národný symbol Kanady. Uzatvára symbol účastníkov a reprezentuje priateľstvo a pohostinnosť, s ktorou budú zahraniční hostia prijatí.

Do „štvorice“ všetko dobré

Reportáž z expedície na Monte Rosu

Už som mal možnosť podeliť sa s vami o príbehy z lezenia alpskými hrebeňmi a štítmi - snehovými pláňami a ľadovcami. Tentoraz vám chcem priblížiť svoj štvrtý pokus zliezť najvyššiu horu Švajčiarska - Monte Rosu. Prečo štvrtý pokus? Prvé dva totiž stroskotali v štyroch tisícoch nad morom na masíve z talianskej strany... kvôli počasiu či našej indispozícii.

Človek mieni...

Písalo sa leto 2000 a expedícia sa zdala pre ten rok ukončená - keď som dostal v jeden adventný pondelok nápad - zbalil lyže, pásy a vydať sa ešte raz z Innsbrucku na otočku "skúsiť šťastie". Ani tentoraz to však neklaplo. Opäť sa potvrdila pravda - akokoľvek sa človek snaží a plánuje a túži, očakáva a teší sa, Ten hore má s ním častokrát iný zámer - a pokiaľ to slobodne neprijme a nezžije sa s tým, len sa trápi a často smúti. Tak i ja som mal smutno štyri dni pred Vianocami, keď som to prehnal s tempom do sedla masívu Monte Rosy na hranici Talianska a Švajčiarska, a celkom

zle aklimatizovaní s priateľom Rollim sme museli s ťažkými srdcami zapnúť pätky kúštik od cieľa a zjazdiť masív okolo Gnifetti a Mantovy až do Tressoney k autu. Zjazd to bol ale parádny - taký výškový rozdiel sa mi podaril zatiaľ len raz - za 1 h 25 min - non stop z 4300 metrov do 1650 metrov nad morom... Vďaka, Pane!

...Pán Boh mení

A prišiel r. 2001... a nové plány a staré sny sa začali stávať skutočnosťou... A tentoraz to bolo naozaj... Ako inak označiť naplánovanie dvojtýždňovej akcie, na ktorú som napokon nedostal v práci dovolenku, a po absolvovaní s chlapcami jej prvej víkendovej časti v Julských Alpách som musel otočiť kolesá môjho tátoša, dať Slovinsku zbohom a vrátiť sa späť domov. Pokým chalani pokračovali smerom Soča - Taliansko a švajčiarsky Zermatt... ja som týždeň zarezával (okrem práce aj poobedia na bicykli v Karpatoch) a naplánoval som si, že k nim "na otočku" opäť pridám - na ďalší víkend. Zastavila ich hmla - sneženie a silný vietor na vrcholovom hrebeni... a po celom dni čakania, k tomu o hlade, sa museli otočiť a vrátiť nadol ... takže ani môj štvrtý pokus by nebol býval úspešný, keby som s nimi ostal... Môj príbeh sa však v tom čase začal odvíjať trochu inak - akoby ani nie podľa môjho - ale Božieho plánu...

Keď verbisti naštartujú...

Dlhoročnému priateľovi verbistovi Stankovi Krajňákovi SVD, ktorý je momentálne na misii v Moskve, sa podobným spôsobom neuskutočnila výprava do Kazachstanu, a tak sa ocitol začiatkom augusta v Poprade. Ani neviem, ako sa to zomlelo, a už sme nakladali náš expedičný favorit. Štyria borci natlačení v malom aute, no s veľkým odhodlaním dosiahnuť vysoký cieľ. Po prešoférovanej noci sa míňame doslova o pár hodín v strede Švajčiarska so spomínanými priateľmi. Tí toho už mali po štyroch dňoch plné zuby, a tak nám aspoň nechali mapu pod kvetináčom pri Furkapasse - striedanie... polčas... preberáme štafetu!

Kde iní končia, my len - pokračujeme...

A tak nadránom dorážame za mrholenia do Tatschu, dedinky 6 km pred Zeramttom, kam sa autom dá ísť iba miestnym taxíkom, čo radšej ušetríme, keď to vybehneme za poldruha hodinky pešo. Každým krokom bližšie k tomuto svetozná-

Krásavica Švajčiarska - Monte Rosa

memu horskému stredisku sa počasie zlepšuje - balíme goráčové bundy do dvadsaťkilových báglov na chrbtoch a pokračujeme ďalej. V dedinke nás už víta slnko a pomedzi oblaky prepaľuje lúčmi husté chmáry, ktoré sa ešte držia na vrcholoch horského venca nad horizontom údolia. Keďže nás čaká vyše trojtisícové prevýšenie a máme k dispozícii tri dni, rozhodneme sa ušetriť pol dňa lopoty s rucksakmi na chrbtoch a skrátime si čas pozemnou lanovou dráhou Gornergradbahn na predposlednú stanicu Rotenboden. Odtiaľ pokračujeme pešo.

Pár krokov od raja

Už pri výstupe z vláčika sa nám otvára nádherná panoráma tak ťažko vtesnateľná na tieto stránky: Monte Rosa - Lyskamm - Dvojičky Kastor a Polux - Breithorn a nakoniec, na konci údolia, majestátny Matterhorn. Husté mraky sa stále vetrom trhajú a po niekoľkých záberoch sa vydáme cestičkou traverzujúcou masív k úpätiu ľadovca. Ten nás dovedie k skalnej a suťovej morené - a následnému výšvihu k Monte Rosahutte vo výške 2900 m. Fajn - oddych - výhľad sa nám v lúčoch zapadajúceho slnka čoraz viac páči - no my ešte chceme ďalej... Postavíme náš Base Camp o 200 metrov vyššie - čaká nás asi hodinka chôdze po poslednej skalnej plošine pod výšvihom k hlavnému ľadovcu.

Bohoslužba na kameni, spánok pod hviezdami

Práve tu, na kamenom oltári pod prevismi Matterhornu, zažijeme spolu nádherné chvíle slávenia bohoslužby - teľa a krvi nášho Boha, ktorý je tu všade navôkol tak silno prítomný a poznateľný. Pobalíme veci dnu - keďže teplota po západe "oskara" za chrbát Dent Blanche sa rapídne zníži... Budíček narichtujeme na tretiu hodinu rannú. "Dobrá, hviezdy -

dobrá, všetci doma ... vďaka, Bože, za túto nádhernú nočnú oblohu..."

Slnko, kde si?

Ešte za tmy teda vstávame, niečo hodíme do žalúdkov, Rudi namieša G30-cinu energetickú bombu... a začneme smerom k ľadovcu ukrajovať prvé kroky a výškové metre. Po dvoch hodinách mesačného šliapania po snehu sa začína brieždiť a my už túžobne očakávame prvé lúče teplého slnka v tej kose v našej stene. Márne. Sme na západnej strane masívu, a tak si hrejivý dotyk

Štyria mušketerieri - bez mečov, ale s lanami

Kříž bol vyvýšený, doslova aj do písmena

smieme vychutnať až na sedle oddeľujúcom hrebeňom masív od Talianska... Riadna zima zachádzajúca až pod kožu... Prsty na nohách ani na rukách si už necítíme...

Vydupeme tam však čo najrýchlejšie a kvôli silnému vetru v nárazoch si hľadáme miestečko v závetrí... Rudiho "nacpeme" tabletkami paralenou, G30-cinou a čokoládou... Trieme ho, aby precitol z triašky a zaženieme hlad. 4300 metrov a nás čaká hrebeň na predvrchol a následný skalnatý úsek na vrch Duforspitz: hlavný bod masívu „Tety Rózy“... Odbehnem od naviazaných priateľov dopredu. Silno som cítil, ako ma ťahá konečne k tomuto vrcholu...

Modlitba v oblakoch

A tak doleziem záverečným komínom trošku skôr na druhý najvyšší vršok Álp - fotím chlapcov na predvrchole v pozadí s Matterhornom a vyše dvojkilometrovou šľuchtou pod ich nohami k údoliu ľadovca. Je tu krásne - jedinečne... Pri kríži so vstavanou soškou Panny Márie si podáme dlane a pomodlíme sa Verím v Teba, všemohúci náš Bože... stvoriteľ tejto nádhery... 4636 metrov a my si dáme hodinovú pauzu... zajeme oravskej slaninky s cibulkou a ponúknuťými Haribo-gummibarchen od kolegov z Írska.

Aj lavína je nádherná - z patričnej vzdialenosti...

Po dlhočiznom krásnom zostupe - po prepletení sa cez sled trhlín ľadovca a zbehnutí skalných hangov na podvečer padáme celkom unavení, tak ako sme, na dve hodinky si zdriemnuť do spacákov - a až navečer sa odhodláme vystrčiť nosy a "niečo konkrétne" si dať a uvariť... Opäť ďakovná bohoslužba - tentoraz v priestoroch stanu... a nočný zaslužný oddych. Ráno nás privíta úžasným hrmotom ... vybehneme zo stanu a fotíme a fotíme - na náprotivnom východnom, slnkom ožiarenom masíve Lyskam sa nám v plnej kráse zrutia pred očami tony a tony snehu a hučia skoro 2 minúty s rachotom do údolia... Nádhera - teda z patričnej vzdialenosti...

Rozlúčka s výškami

Upraceme okolo stanu - a vydáme sa na zostup. Obehneme chatu natrepanú turistami - počasie bolo celé dva dni viac než dobré - zbehneme ľadovec a keďže bol Deň Pána, na Rotenboden, pri zrkadlovom odraze Mattehornu v jazierku, nám Stano poslednýkrát odslúži svätú omšu - s ruskými textami, v srdci Švajčiarska, so všade navôkol znejúcou japončinou od okoloidúcich turistov. Nasleduje rozlúčka s údolím Zermattu - zbehneme do Tatschu a nakopneme nášho tátoša - ide sa domov... Bratislava čaká.

Peter Schmidt, foto: autor

Základ Cirkvi je na skale...

Na svete, kde si len hostom, obklopil si sa krásnym domom, a tam, kde tešiť máš sa stále, nepostavil si ani kameň. (Špirago)

SPÁNOK ROZUMU PLODÍ

V noci dozreli pomaranče
nech sa prekvapí nový deň.
Ale už zrána mnohé zamrzajú
preto sú ľudia studení a zamračení.
Tie čo odolávajú
sú prevalcované
a je z nich ovocná šťava v škatuliach.

Preženie sa všade ako reklama.
Trasie kostolmi
nadúva električky
vyzlieka bezdomovcov.
Bratislava
sa cíti preľudnená
a preto stále vetrá.

Je izba jesene a zimy
vlastní intímny kalendár dní dažďa.
Voda si uctí
mŕtvych aj živých
tak rovnako a samozrejme
ako elektrická pec leta.
No ani ona nedokáže
vyspievať plody zeme.
Keď deň nervózne
pláva neúprimným ópium
vyrobí viac ako vytvorí.

Choré mesto zavrie okno
ľahne do farbami rozkvitnutých perín
a vtedy privolá oteplenie.
Bratislava sa v spánku dotkne fénixa
a iba v tom čase
spevavo zrejú pomaranče.

IBA SPLN

Je vystavený
žiarivý Gašpar
kilometre pozemskej hanby
kilometre nadmorského obdivu
nahý
všetkým na očiach
a práve preto vzdialený
nepochopený
sám

Štyri nebeské steny
odrážajú jeho tvár
neúprosne
šero oblakov prehovára
príťahuje svetielka ciest
a okien
všetky naňho prstom ukazujú
Je toto možné?!
Svet nad vesmírom
Múmia vo večnosti
Sype prach vetru do očí
Dlhé noci
svietia do unavených očí
bdelé trňové kvety
sa budia
na chl p presne
o polnoci
neviditeľné dúhy
lačno pijú biele svetlo
vankúša
a podoprieť ťa skúša
vychudnutý lúč
mesiaca
plaziaci sa neuveriteľne pomaly

A to si hovoríme
že si privoláme sny
sami

Jana

Komu chceš robiť meno?

Jednota je taká mohutná a úžasná vec, že ju nemožno dosiahnuť iba čisto ľudsky. Skutočná, plná a dôsledná jednota nie je ľudským dielom. Jednota sa objavuje iba tam, kde je Boh. A zasa naopak, nejednotnosť je výsledkom neprítomnosti Boha. Keby sme chceli definovať diabla, najlepšie by sme ho vystihli slovami: je to bytosť, ktorá štvie ľudí proti sebe (obyčajne klamstvom), a ktorej cieľom je nastoliť nejednotnosť.

V Edene diabol postavil ľudí proti Bohu. V nasledujúcej generácii postavil proti sebe súrodencov: Kaina proti Ábelovi a to až tak veľmi, že prvý zabil druhého. Toto prechádza tak intenzívne dejinami, že si môžeme byť istí, že všade tam, kde stoja proti sebe manžel s manželkou, súrodenci, jeden národ proti druhému, jedna skupina ľudí proti druhej skupine ľudí, že všade tam je v činnosti diabol. Nejednotnosť je znakom, že Boh je "odložený" na bočnú koľaj a že v centre činnosti je diabol. Napokon, pekne to vyjadruje už samotné slovo diabol. Toto slovo pochádza z gréčtiny a jeho jadrom je slovíčko "dia", ktoré v sebe nesie myšlienku rozdelenia či delenia.

Ľudia, ktorí stavali babylonskú vežu, ktorá mala siahť až do neba, sa rozdelili a v konečnom dôsledku aj rozišli a stavbu nedokončili, lebo sa im pomiatli jazyky. Prestali si rozumieť, vzájomná komunikácia medzi nimi uviazla na mŕtvom bode. Nikto už nikomu nič nerozumel. A tak naozaj nemali ani iné riešenie, ako stavbu zanechať a rozísť sa do celého sveta.

Paralelou príbehu o babylonskej veži je príbeh, ktorý sa odohral v Jeruzaleme pri zoslaní Ducha Svätého. Rozdelení ľudia - rozdelení rasou, národnosťou, jazykom, kultúrou, vekom, pohlavím, vzdelaním, a pod. - sa všetci dali dohromady a zrazu sa spojili: rozumeli si a boli schopní zapojiť sa do toho istého projektu: nie stavať vežu, ktorá by siahala až do neba, ale dávať dohromady majetky a začať sa zúčastňovať na budovaní dobra vo svete. A tak je jasné, že všade tam, kde je medzi ľuďmi spolupráca a pokoj, kde vyhráva spravodlivosť, kde ľudia pracujú na tom istom projekte a kde je medzi nimi dokonca láska, všade tam je v činnosti Duch Boží.

Pýtame sa: Kedy sa ľudia rozdeľujú a kedy spájajú? Čo medzi nich privádza Boha a čo ho, naopak, spomedzi nich "vyháňa"?

Odpovedá nám Písmo. Podľa knihy Genezis sa ľudia rozdelili preto, lebo ich túžbou bolo: "Poďme... a urobme si meno...". Vždy, keď je motívom človeka, aby si cez svoju činnosť urobil meno (sebe samému), je v činnosti "diabol". Problém ľudí v Babylone nespočíval v tom, že stavali vežu, ktorá by siahala až do neba. Ich problém spočíval v tom, že si ňou chceli urobiť meno. Otázka znie: Čie meno chceli budovať či zvečniť? Čie meno by bolo po dostavaní veže umiestnené na jej vrchole? Myslím, že takých, ktorí by chceli mať svoje meno na vrchole spoločného diela, by bolo viac. Lenže z toho potom musí prirodzene vzniknúť roztržka. A rozkol. A rozdelenie. A v konečnom dôsledku buď vojna, alebo rozchod.

Situácia v Jeruzaleme bola iná. Učeníci sa v Jeruzaleme zišli preto, lebo chceli robiť meno nie sebe, ale Bohu. Ich

mottom bol Žalm 115: "Nie nás, Pane, nie nás, ale svoje meno osláv!" Jedinou ich starosťou bolo meno Božie: aby sa ono stávalo známym a veľkým. A ten, ktorého pri svojej snahe počúvali a nasledovali, bol Duch Svätý. Preto sa mohlo stať, že hoci boli takí rozdielni, našli spoločnú reč. "My, Parti, Médi, Elamčania a obyvatelia Mezopotámie, Júdska a Kapadócie Pontu a Ázie, Frýgie a Pamfýlie, Egypta a líbijských krajov okolo Cyrény, prisťahovaní Rimania, Židia a prozelyti, Kréťania i Arabi: počujeme ich v našich jazykoch..." Žiadne rozdiely neboli podstatné, pretože všetci mali jeden a ten istý cieľ: robiť meno, nie sebe, ale Bohu.

Niekedy sa nám stáva, že napriek tomu, že hľadáme meno a slávu Božiu, sa aj my sami zviditeľňujeme a dostáva sa nám chvála. Chvála od ľudí (aj napriek snahe o hľadanie slávy len a len Boha) je pre niektorých ľudí veľmi nepríjemná, a to až tak, že chcú so svojimi snahami prestať a radšej sa utiahnuť. Výsledkom by však mohol byť nielen zánik ich mena a chvály ľudí (to je to, čo by chceli), ale aj zánik chvály Boha. Riešením dilemy, či pokračovať v dobre myslenom diele, pri ktorom som centrom pozornosti aj ja, alebo ho zanechať, je vlastne otázka, čo hľadáš na prvom mieste, Boha alebo seba? Ak seba, potom to nechaj. Ak Boha, potom ber svoje zviditeľnenie ako milú či nemilú obeť. Spomeň si na veľkých mužov a ženy viery dnešných čias. Ľudia ich vyhľadávajú a chvália, píšu o nich noviny a sú často centrom pozornosti. No oni sa o to nestarajú. Ich hlavným cieľom je robiť meno Bohu.

Mohli by sme si niekedy myslieť, že ovocie, ktoré mnohí ľudia produkujú svojou činnosťou, je dôkazom, že sú motivovaní

Duchom Svätým. Karmelitán Ernest Larkin k tomu poznamenáva: "Zlé ovocie je jasným znamením toho, že je v činnosti diabol. Lenže dobré ovocie ešte nemusí byť znakom toho, že je v činnosti Boh." Na svete je veľmi veľa obdarovaných ľudí, aj ľudí, ktorí produkujú navonok bezvadné ovocie, no keď sa pozrieme tomu všetkému na koreň, máme jasný dojem, že to nie je od Ducha Božieho.

Každý Duch sa teda preverí jedine v jednote: v jednote v rámci človeka, v jednote s inými, so spoločenstvom veriacich, s tradíciou viery a v jednote s Bohom.

Milan Bubák SVD

Ľudia si myslia, že milovať je ľahké, že je však ťažké nájsť správny objekt, ktorý by sme mohli milovať, alebo ktorým by sme mohli byť milovaní. (E. Fromm)

Máriino údolie

Marianka (Bratislavsko-trnavská arcidiecéza)

"My, Ľudovít, pre dôveru a lásku, ktorú máme k Preblahoslavenej a slávnej Márii a k rádu bratov pustovníkov sv. Pavla, prvého pustovníka, chcējúc počet kláštorov týchto bratov pustovníkov v našej krajine rozmnožiť, dali sme kostol Preblahoslavenej Panny Márie v kraji nazývanom Thall, pod zámkom známym Porusthia (Pajštún), navždy do vlastníctva rádu bratov pustovníkov, vynímajúc ho aj spod našej i zámočkej zvrchovanosti."

Milostivá soška bola často ohrozená, ale vždy sa ju podarilo včas ukryť. Jej útočiskom bol pajštúnsky hrad. Dnes je uložená nad hlavným oltárom kostola Narodenia Panny Márie v pozlátenom puzdre. Zlatá korunka, ktorou ju 27. júna 1694 korunoval uhorský palatín knieža Pavol Esterházy, i biely, zlatými niťami vyššivaný šat, ju robia ešte pôvabnejšou.

Tento krátky text v latinskom jazyku z roku 1377 je akýmsi krstným listom Mariatálu. A keď roku 1380, po dokončení kostola, mariánsky ctiteľ Ľudovít Veľký slávnostne uložil sošku Panny Márie na hlavný oltár, Mariatál začal písať svoje slávne dejiny.

Slovo Mariatál je poslovenčené. Jeho pôvodná, skrátaná podoba Thall (Údolie) zodpovedá nemec-kému Mariathall, čiže Máriino údolie.

Už roku 1691 sa v privilegii Leopolda I. spomína dedinka Marjanka, ktorá ležala opodiaľ Mariatálu, pútnického miesta, pozostávajúceho z kostola, kláštora a niekoľkých domov, v ktorých bývalo služobníctvo. Roku 1941 Slováci navrhovali, aby názov obce bol dvojaký: Marianka - Mariatál, čím by sa zdôraznilo, že sa tu nachádzajú dve samostatné lokality.

Marianka bola oddávna považovaná za jedno z najstarších a najnavštevovanejších pútnických miest v strednej Európe. Kňazi presne evidovali nielen počet pútnikov, ale zapisovali aj to, koľkí prišli z tej-ktorej dediny či mesta, koľkí pristúpili k svätému prijímaniu. Zásluhou ich dôslednosti vieme, že koncom 19. storočia sa sem 8. septembra, v deň hlavnej púte na Narodenie Panny Márie schádzalo až 30 000 ľudí nielen z Bratislavskej či Nitrianskej župy, ale aj zo Žitného ostrova, Moravy a Rakúska.

Začiatkom septembra bývalo ešte horúco a dosť namáhavú túru zdolávali veriaci bez reptania, v spoločných modlitbách. Predovšetkým pútnici zo Záhoria, ktorí prichádzali po hradskej, trpeli nemilosrdnými lúčmi slnka. Ale práve ich sprievody sa už z diaľky vynímali: v čele sa muži striedali s kňazom v nesení kríža, za nimi ďalší niesli zástavy; nasledovali mládenci so soškou Panny Márie, z ktorej sa ako lúče slnka rozbíhali biele stuhy k dievčatám v bielom šate; koniec tvorila dychová hudba s pestrofarebnou zmesou mladých a starých, unavených celotýždennou prácou, ale šťastných, že sa onedlho stretnú so svojou mariatálskou Pannou. Ich sviatočné kroje len potvrdzovali, akú úctu prechovávajú k Matke svojho Boha.

Máriinmu údoliu dominuje malá, 42-centimetrová Madona, vyhotovená z hruškového dreva neznámym autorom asi v časoch Ľudovíta Veľkého. Usudzuje sa, že ako predloha poslúžila umelcovi Madona z 12. storočia z mestečka Guadalupe v špa-

nielskej provincii Estremadura. Iné však hovoria legenda.

V tálskych lesoch žil zbojník, známy vraždami a lúpežami. Jeho manželka porodila znetvorené dvojčence. Otec detí, pohnutý Božím trestom, uvedomil si svoj hriechy život a rozhodol sa s ním skoncovať. Vyznal svoje hriechy kňazovi, slúbil sa napraviť a činil pokánie.

Keď už hlboká noc vystriedala deň a zatlačila ľuďom viečka, zjavila sa spiacemu kajúcnikovi Matka milosrdenstva a poradila mu, aby umyl deti v blízkom prameni, ktorý sa dnes nachádza neďaleko kláštora. Ako otec dvojčatá umýval, našiel v piesku onu zázračnú sošku. Vybral ju a uložil do kaplnky, ktorú sám vystavil, keďže slúbil zasvätiť život službe božej.

Toto sa vraj odohralo sto rokov predtým, než prišiel do údolia Ľudovít Veľký. A sošku zhotovil údajne jeden z pustovníkov, ktorí tu už predtým žili...

Popri povestne krásnej Panne Márii Tálenskej, je pútnikom nadovšetko milou lurdská jaskyňa so sochou Panny Márie. Takmer vždy tu horia sviece a steny jaskyne sa strácajú pod ďakovnými tabuľami vyslyšaných pútnikov. Aj v čase, keď nie je púť, možno tu nájsť ľudí na kolenách, pohrúžených do modlitby či rozjímania. Ako zrnká ružienca spája cestička stúpajúca po lesnom úbočí zastavenia krížovej cesty, ktorá je tichým ukonče-

Význam mariánskych zjavení treba vidieť v troch základných rovinách:

Miesta zjavení sú predovšetkým duchovnými strediskami modlitieb. Podľa želaní Panny Márie majú byť na týchto miestach budované svätyne pre veriacich z celého sveta.

Miesta zjavení sú miestami prestúpení na kresťansko-katolícku vieru. Panna Mária ich význam objasňuje prameňmi zázračnej vody.

Miesta zjavení slúžia Panne Márii na odovzdanie posolstiev, určených ľuďom celého sveta bez rozdielu vyznania. Jej posolstvá nabádajú ľudstvo k viere, modlitbe, pokániu, pokore, pôstu, pretože len cez tieto cnosti môže byť na zemi zachovaný pokoj.

Svätý Otec Ján XXIII. povedal, že je ešte veľa kresťanov, ktorí si Matku Božiu málo ctia, pretože ju nepovažujú aj za svoju Matku.

Za uplynulých 100 rokov bolo zaznamenaných viac ako 500 mariánskych úkazov. I keď len niekoľko z nich svätá Cirkev uznala, jedno je isté: Matka Božia sa nástojčivo prihovára svojim pozemským deťom. A je na nás, aby sme sa jej naučili rozumieť.

Slávne dni zažilo Máriino údolie najmä v prvej polovici 18. storočia. Tamojší kláštor si roku 1711 zvolil Kristián August, kardinál, arcibiskup ostrihomský a prímás kráľovstva uhorského za letné sídlo. Okrem toho, dňa 27. júna 1717 boli na novopostavený oltár slávnostne uložené pozostatky sv. Teodory.

Aká nešťastná by som bola v nebi, keby som nesmela robiť malé radosti na zemi tým, ktorých milujem. (sv. Terezka)

Atmosféra mimo slnečnej sústavy

Vedcom sa podarilo prvýkrát objaviť atmosféru na planéte mimo slnečnej sústavy. Planéta veľkosti Jupitera má atmosféru s podobným zložením plynov ako veľké planéty obiehajúce okolo Slnka. Toto otvára novú fázu prieskumov extrasolárnych (mimoslnečných) planét, môžeme teda začať s porovnávaním podmienok na iných planétach s našimi, a tak hľadať planétu, kde by mohli byť podmienky pre život. Vedcom sa doposiaľ podarilo objaviť 76 extrasolárnych planét, pričom všetky sú veľmi vzdialené na to, aby vedeli pozorovať ich atmosféru.

Planéta krúži okolo hviezdy s nesympatickým menom HD 209458, ktorá je veľmi podobná nášmu Slnku, a je vzdialená 150 svetelných rokov v súhvezdí Pegasus. Pozorovanie atmosféry bolo možné vďaka Hubblovmu teleskopu umiestnenému na obežnej dráhe Zeme. Hvezdári sú schopní odhaliť planéty pri ich materských hviezdach na základe gravitačných odchýlok ich materských planét. Pomocou týchto odchýlok sa dá odhadnúť aj hmotnosť planét a ich obežná dráha. Keď sa táto hviezda dostala do pomyselných priamky medzi materskou hviezdou a Zemou, bolo možné sledovať svetlo z materskej hviezdy, ktoré bolo filtrované atmosférou planéty. Na základe rozboru spektra zachyteného svetla je možné určiť plyny, ktoré sa v atmosfére nachádzajú. Každý prvok totiž mení spektrum prechádzajúceho svetla na presne známej vlnovej dĺžke. Táto technika sa v astronómii bežne používa pri zisťovaní zloženia hviezd či slnečných planét, no ešte sa nepodarilo namerať spektrum žiadnej extrasolárnej planéty. Pozorovaná planéta má v atmosfére veľké množstvo sodíka podobne ako Jupiter. Zdá sa teda, že extrasolárne planéty sa podobajú našim solárnym.

"Nikdy som si nemyslel, že Hubble to zvládne," hovorí Bruce Margon, hvezdár a poradca americkej NASA. Každopádne vedci pracujúci

s Hubblovým teleskopom plánujú ďalšie pozorovania, pomocou ktorých chcú nájsť podrobnejšie zloženie planéty. NASA má v pláne vypustiť ďalšie podobné vesmírne observatóriá, pomocou ktorých, ako hvezdári dúfajú, sa im podarí nájsť na extrasolárnych planétach aj stopy po metáne, vode či CO₂, ktoré by mohli znamenať prípadnú možnosť života na týchto vzdialených planétach. Planéta, ktorú vedci pozorovali, však k takýmto planétam určite nepatrí, pretože je veľmi blízko k svojej materskej hviezde (je od nej vzdialená len asi 7 miliónov km, pričom Zem je od Slnka vzdialená 150 miliónov km), a teda je na nej teplota približne 1100 stupňov Celzia, čo je naozaj neznesiteľné.

Nový spôsob dopravy do mesta

Segway je niečo medzi skútrom a kolobežkou. Vyzerá ako stará kosačka na trávu, ale napriek tomu je toto zariadenie na dvoch kolieskach vybavené technológiou, ktorá umožňuje jazdiť na nej bez toho, aby človek každú chvíľu padol na zem. Autá sú dobré pri preprave na dlhé vzdialenosti, ale v meste nemá zmysel pohybovať sa s tonovou kopyou železa (auto), ktorú človek nemá kde zaparkovať. Toto zariadenie zaberá oveľa menej miesta, šetrí energiu a stres v ranných zápachach.

Segway má v sebe gyroskopy a malý počítač, ktoré jazdca udržiavajú vo vyváženej polohe. Riadiaca páka dáva mašinku do pohybu, keď sa jazdec nakloní dopredu, po zatiahnutí k sebe začne brzdiť. Najvyššia prepravná rýchlosť je 27 kilometrov za hodinu (to je približne ako bicykel). Na jedno nabitie by sa malo dať prejsť približne 30 kilometrov, čo na cestu do práce úplne postačuje (tam sa dá baterka znova nabiť). Segway pri váhe 36 kg odnesie 110 kg nákladu. Vynálezca očakáva, že sa Segway stane veľkým hitom v mestách, kde sú dopravné zápchy na dennom poriadku. Ešte pred uvedením mal tento vynález svoje prvé objednávky. Drahšie modely by mali stáť 8000 dolárov. Lacnejšie verzie za 3000 dolá-

rov však určite ešte v najbližšom roku nebudú dostupné.

Okolo tohto zariadenia, o ktorom už prenikli nejaké informácie von dávnejšie, kolovali rôzne chýry, dokonca také, že toto "vozítko" bude schopné lietať. Z tohto pohľadu bol Segway pre odbornú verejnosť veľkým sklamaním. Má však veľkú publicitu vďaka "nažhaveniu" médií ešte pred oficiálnym predstavením. Každopádne však ide o veľmi zaujímavú mašinku, ktorá nám môže uľahčiť dopravu po plných uliciach. Nečudoval by som sa, keby z toho bol podobný hit ako pri nedávnom znovuzrození kolobežky.

Prvý nekovový magnet pri izbovej teplote

Priesvitný, pružný magnetický materiál vyrobený z exotického formy uhlíka sa možno stane vysnívaným materiálom pre počítačové pamäte. Táto substancia, náhodne objavená ruskou fyzikou skúmajúcou vysokoteplotné supravodiče, je prvým nekovovým magnetom, ktorý funguje aj pri izbovej teplote.

Taťjana Makarovová, ktorá pôsobí na univerzite Umea vo Švédsku, objavila tento materiál úplne náhodou pri experimentovaní s molekulami uhlíka rozmiestnenými v tvare futbalovej lopty. V tejto konfigurácii sa nachádza 60 atómov uhlíka. Tento prvý "izbový" nekovový magnet si svoju funkciu zachováva až do teploty 200 stupňov Celzia. Doteraz známe nekovové magnetické materiály fungovali pri teplote -255 stupňov Celzia.

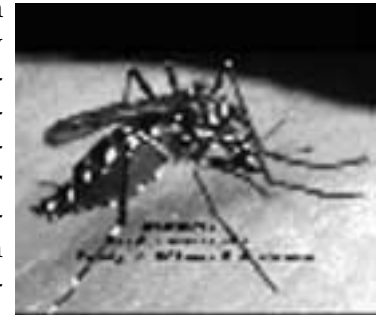
Ďalšou výhodou nového materiálu je nízka hmotnosť, ohybnosť a priesvitnosť, t. j. vlastnosti, ktoré sa ideálne hodia na využitie v počítačových pamätiach. Vďaka tomu by sa hustota zaznamenaných dát mohla výrazne zvýšiť. Dôvod, prečo je tento materiál magnetický, doteraz nie je celkom známy. Taťjana Makarovová predpokladá, že príčinou magnetickosti materiálu môžu byť nespárované elektróny, vďaka ktorým sa vytvára magnetické pole.

Robert Blinc, expert na molekulárne magnety z Ľublánskej univerzity v Slovinsku, tvrdí, že práca Makarovovej znamená obrovský krok vpred. Podľa jeho slov však zatiaľ nie je úplne jasné, či sú magnetické vlastnosti rovnaké vo všetkých štruktúrach, alebo sa vyskytujú len v skupinách. "V každom prípade je to veľmi dôležité," poznamenáva.

Koniec komárov, ktoré prenášajú maláriu

Každých 10 sekúnd zomrie nejaké dieťa na maláriu. Zdá sa však, že sa našla cesta, ako dostať pod kontrolu komára *Anopheles*, ktorý je šíriteľom tejto choroby. Vedci vedú geneticky modifikovať celé populácie komárov, a to tak, že sú potom citlivé na pesticídy, prípadne nevedia prenášať parazita, ktorý prenáša maláriu. Potrebujú vypustiť relatívne nízky počet geneticky modifikovaných komárov, ktoré celý proces rozbehnú. Podľa svetovej zdravotníckej organizácie je malária prenosnou chorobou, ktorá má po tuberkulóze na svedomí najviac ľudských životov. Dostalo by sa nemožné zničiť infikované komáre práve kvôli ich obrovským množstvám. Jeden trik pomohol v boji proti muche tse-tse na africkom ostrove Zanzibar. Vtedy vypustili miliardy sterilizovaných

samčiek, aby zaplavili populáciu svojich "divých" príbuzných. Takmer všetky voľne žijúce samičky sa páрили so sterilizovanými samcami a tamojšia populácia sa zničila. Vypustili však obrovské množstvo sterilných samcov komára *Anopheles* je však veľmi zložitá a aj keby sa to podarilo, komáre sa veľmi rýchlo šíria a čoskoro by sa objavili znovu - pricestovali by z inej oblasti.

Druhou myšlienkou je geneticky modifikovať komáre tak, aby viac neboli schopné hostiť parazita prenášajúceho maláriu. Dve potenciálne metódy znamenajú dať do obehu geneticky modifikovanú baktériu prípadne "obrnené" gény, ktoré sa vyskytujú u iných príbuzných druhov, ktoré neprenášajú maláriu. Je tu však hrozba rozšírenia tejto baktérie medzi inými druhmi. Teraz tím Stephena Davisa z Canberry v Austrálii objavil spôsob, ako "bezpečne infikovať" celú populáciu komárov zhubným génom. Myšlienka spočíva vo vypustení modifikovaných samčiek, ktorí majú dve kópie génu A a dve kópie génu B. Následne jedince, ktoré zdedia A a B naraz, budú proti malárii odolné. Ale tie, ktoré zdedia A bez B alebo opačne, zomrú. Počítačové modely ukazujú, že modifikovanie troch percent populácie stačí na rozšírenie génov.

Pripravil: Jozef Šoltés

Ak sa chceme zapáčiť v spoločnosti, musíme strpieť, že sa dáme poučovať o mnohom, čo sami vieme, od takých, čo to nevedia. (S. Chamfort)

Moulin Rouge

Austrálsky režisér Baz Luhrmann je známy experimentátor. Po tom, ako natočil novodobú adaptáciu najznámejšej Shakespearovej drámy Romeo + Juliet, kde sa hrdinovia pohybujú v modernom veľkomeste, namiesto na koňoch jazdia na veľkých cadillacoch a namiesto kordov používajú v súbojoch pištole a popritom veselo deklamujú verše v 400 rokoch starej angličtine, si vybral za svoju ďalšiu "obetu" iný klasický hollywoodsky žáner - muzikál. Výsledok jeho práce kritici ohodnotili prívlastkami popostmoderný, psychodelický, surrealistický či gýčový. S týmto hodnotením sa do desiatich minút od začiatku filmu stotožní každý divák. Divoký kankán tanečníc v techno tuc-tuc rytme, v gýčových kulisách Paríža roku 1899 a besné strihačské orgie vám takmer spôsobiaorskú chorobu. Ale keď vydržíte ešte chvíľku, počas ktorej sa do izbičky Christiana, mladého spisovateľa, ktorý prišiel do Paríža hľadať inšpiráciu, preborí cez plafón celý Toulouse-Lautrecov divadelný ansámbľ, nebudete ľutovať. Christian nelení, chytí šancu za pačesy a okamžite sa zapojí do prípravy nového divadelného "spektáku" pre kabaret Moulin Rouge, pričom zaspieva svoj prvý song ako vystrihnutý z klasického muzikálu (nieť sa čomu diviť, keď jeho autorom je Hans Zimmer preslavený najmä Levím kráľom). A keď sa Christian bláznivo zamiluje do najkrajšej parížskej kurtizány Satine, začne vám byť jasné, že sledujete starý známy príbeh veľkej, čistej, ale tragickej lásky, ktorý má svoje korene už v gréckej mytológii (Orfeus zostupuje do podsvetia, aby odtiaľ vyviedol svoju Euridiké), neskôr ju už v parížskej verzii spracoval Alexander Dumas ml. (román Dáma s kaméliami) a hudobne ju stvárnil takí veľikáni ako Giacomo Puccini v Bohéme či Giuseppe Verdi v La Traviatte.

Baz Luhrmann je aj milovníkom hudby. A tak použil fintu, ktorú realizoval pred rokom Kenneth Branagh vo svojom muzikáli Mária lásky snaha (opäť tu máme Shakespeara), keď nechal svojich

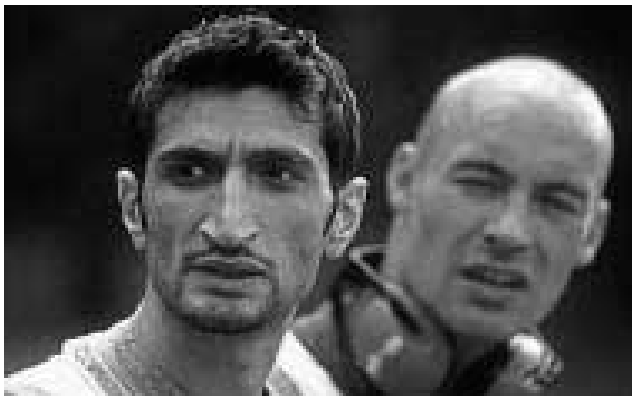
hrdinov rozprávať príbeh klasickými piesňami 50-tych rokov (Sinatra, Crosby, Davis jr.). Luhrmann len posunul pesničkový stroj času o 20 rokov bližšie súčasnosti. A tak vo filme znejú hity 70., 80. aj 90. rokov minulého storočia. Najlepšie to dokumentuje duet Christiana a Satine, v ktorom mladík sonduje, či aj dievča cíti k nemu, to, čo on k nej, a je v ňom skombinovaných 12 rôznych piesní od Beatles až po U2, všetky samozrejme v úplne nových a netradičných aranžmánoch. Určite si všimnete aj skvelú paródiu na Like a Virgin od Madonny, emocionálne najsilnejšiu scénu filmu pri Roxanne od Stinga, či queenovskú Show must go on! predznamenujúcu tragické finále. Ale najviac vás chytí za srdce originálny duet oboch hlavných protagonistov Come What May.

A do tretice Baz Luhrmann, ktorý má výborný nos na hercov. Tak, ako mu to vyšlo v Romeo+Juliet, keď obsadil teenagerov Leonarda di Capria a Claire Danesovú, nezmýlil sa ani teraz. Nádherná Nicole Kidmanová podáva v úlohe kurtizány Satine strhujúci výkon. Počas takmer ročného nakrúcania v novom štúdiu 20th Century Fox v Sydney (teda vlastne doma) si dvakrát zlomila to isté rebro, pri páde roztrhla väzivo v kolene a opustil ju manžel Tom Cruise. Po Kubrickovom Eys wide shut, ktorému venovala predchádzajúce dva roky a herečky v ňom jasne predčila svojho vtedajšieho manžela, sa jej opäť dlhodobé sústredenie na jeden film vyplatilo. Vďaka nemu sa prepracovala z postavenia Cruisovej "barbíny" na absolútny vrchol hereckej hitparády. Svoj podiel má na tom aj britský herec Ewan McGregor (Trainspotting, Star War: Episode I.), ktorý veľmi subtilne a citlivo stvárnil čistými ideami zapáleného Christiana. A čo je najdôležitejšie, "chémia" medzi nimi funguje dokonale. Obom veríte, každé slovo, pohľad či dotyk, čo je dnes pri romantických filmoch takmer zázrak. Navyše výborne zvládli aj tanečné nároky a nad očakávanie dopadli ich spevácke výkony. Suverénne si počínali aj herci vo vedľajších (ale skutočnými postavami inšpirovaných) úlohách: John Leguizamo ako známy maliar a flamender Henri Toulouse-Lautrec a Jim Broadbent ako intrigánsky majiteľ pýchy nočného Paríža Harold Zidler.

V podstate austrálsky film Moulin Rouge je tým najlepším z hollywoodskej produkcie, čo sme mohli v uplynulom roku u nás vidieť. Nová vizuálna forma, ale starý dobrý obsah. Aby ste to dôkladne strávili, pokojne sa choďte pozrieť aj dvakrát.

Jalla! Jalla!

Jalla! Jalla!, SWE, 2000, 86 min., réžia: Josef FARES, v hl. úlohách: Fares FARES (Roro), Torkel PETERSSON (Mans), <http://moj.globtelnet.sk/wndf/jalla.htm>

Mans, vysoký Švéd z vyholenou hlavou, a Roro, útlý počerný chlapec z rodiny libanonských prisťahovalcov, sú najlepší priatelia. Pracujú v miestnych komunálnych službách, kde čistia v parku jazierka a trávniky od psích exkrementov. Pohodový život však rýchlo končí, keď sa Roro, už dlho váhajúci s predstavením svojej švédskej priateľky svojej rodine, dozvie, že rodinný klan mu už vybral nevestu z Libanonu a svadba bude za týždeň. Mans má pre zmenu problémy s istou "vážnou" telesnou disfunkciou, ktorá nevestí nič dobré pre vzťah s jeho priateľkou. Rozprávanie plné vtipných gagov a výbornej hudby, ako nakoniec dvaja priatelia svoje šťastie (či skôr šťastia) našli. Jeden z najúspešnejších švédskych filmov (vyhral aj divácku súťaž na minuloročnom Medzinárodnom filmovom festivale v Bratislave) je debutom vtedy 23-ročného režiséra Josefa Faresa, ktorý sa ako 10-ročný prisťahoval s rodičmi do Švédska. Ten obsadil do hlavnej úlohy filmu svojho brata a zahráli si aj jeho otec a stará mama. Inak názov filmu znamená v arabčine "Ponáhľaj sa!" či slangovo "Švihni si!".

Každý to rád inak (Le goût des autres)

Každý to rád inak (Le goût des autres), F, 1999, 112 min., réžia: Agnès JAOUIOVÁ, v hl. úlohách: Anne ALVAROVÁ (Clara), Jean-Pierre BACRI (Castella), Alain CHABAT (Bruno Deschamps), Agnès JAOUIOVÁ (Manie), Gérard LANVIN (Franck Moreno), Christiane MILETTOVÁ (Anélique)

Jean-Jacques Castella, úspešný malomeštiacky obchodník, sa zamiluje do distingvovanej, starnúcej a nie veľmi úspešnej herečky Clary, márne sa však snaží preniknúť do umeleckého sveta jej priateľov. Jeho bodyguard a bývalý policajt Franck začína vzťah so slobodomyselnou barmankou Manie, nevie sa však povzniesť nad jej vedľajší džob - predaj marihuany. Castellova manželka Anélique, bytová návrhárka bez štipky vkusu, si svoju citovú vyprahnutosť voči ľuďom kompenzuje hysterickou "láskou" ku zvieratám. A šofér Castellovcov Bruno trpí nielen náladami svojich zamestnávateľov, ale aj obavami, či ho jeho priateľka, ktorá odišla do Ameriky, neopustí. Prekvapivý francúzsky hit sezóny je príbehom o ľuďoch a ich prostredí. Ich vkus je taký rozdielny, že akýkoľvek pokus o vzájomné spoznanie a zblíženie sa nezaobíde bez prekážok a bolesti, ale našťastie ani bez radosti a humoru. Film sa stal ďalším úspechom scenáristicko-herecko-manželského dua Bacri - Jaouiová (tá navyiac aj režíruje), keď sa stal najúspešnejším francúzskym filmom roka 2000 (3 Cézary), najúspešnejším zahraničným filmom v Taliansku (Donatello), vyhral Grand Prix na MFF v Montreale a bol nominovaný na Oscara.

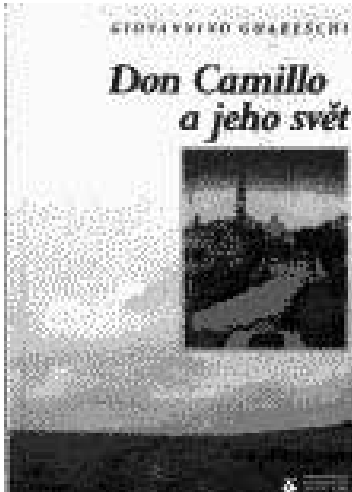
Roman Tarina

Giovannino Guareschi: Don Camillo a jeho svet

Giovannino Guareschi: *Don Camillo a jeho svet*, Karmelitánske nakladateľstvo Kostelní Vydří, 2001, 216 strán, 199 Kč

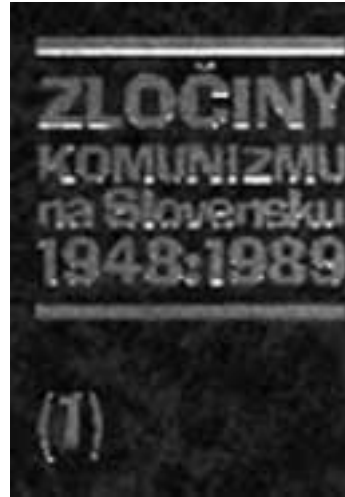
Ktože by nepoznal príbehy netradičného dedinského kňaza dona Camilla, pre ktorého je charakteristický ostrý jazyk, láska k poľovačke, zbraniam, dobrému jedlu, pitiu, cigarám a kartám a tiež tvrdé a mocné päste, ktoré neváha použiť najmä na komunistického starostu Bepponeho a jeho

súdruhov, ale najmä jeho veľké láskavé srdce. Sú u nás známe najmä z talianskeho filmu s Terencom Hillom v hlavnej úlohe. Konečne sa dostávajú k nám aj vo svojej knižnej podobe. Z viac ako tristo krátkych poviedok, ktoré vychádzali dlhé roky ako novinový seriál, vybrali editori 37. Medzi knihou a filmom je niekoľko rozdielov. Knižný don Camillo napríklad vyzerá skôr ako Bud Spencer a Beppone nie je o nič menší, či slabší. Je tu aj väčší dôraz na rozhovory dona Camilla s ukrižovaným Kristom nad oltárom svojho kostola. Je to krásny príklad úprimného, dobrosrdečného a trochu figliarskeho osobného vzťahu k Pánovi, ktorý tiež donovi Camillovi odpovedá rovnakou mincou. A sú tu aj príbehy, ktoré nie sú veľmi smiešne, ba aj niekoľko dosť smutných a tragických, ktoré sú obrazom dramatických historických peripetií povojnového Talianska (príbehy sú situované do rokov 1946-47). A nakoniec začiatok, či vlastne úvod knihy. Tvorí ho jeden opis a tri príbehy. Ide o opis krajiny Pádskej nížiny, okolo mesta Piacenza. Odtiaľto pochádza autor a práve sem zasadil príbehy svojho dona Camilla. A príbehy sú spomienkami autora na svoje detstvo. Práve nimi charakterizuje tamojších ľudí: ich vzťah k Bohu, k svojej zemi, k svojej rodine a dedinskej pospolitosti. Práve tieto tri osobné detské zážitky sú najkrajšou (prepáč, don Camillo) časťou knihy. Sú akoby takou malou talianskou Krajinkou, ktorá síce už tiež zmizla z mapy, ale na rozdiel od tej slovenskej, nezmlzla z ľudských srdc. Nenechala sa z nich vykoreníť, lebo v tých srdciach zostalo to najdôležitejšie: viera v Boha, zmysel pre česť a spravodlivosť a úcta k človeku.

Roman Tarina

Zločiny komunizmu na Slovensku

Kolektív autorov: *Zločiny komunizmu na Slovensku 1948 - 1989*, Vydavateľstvo Michala Vaška, 2001, 2 zväzky po 700 strán + CD-ROM, 999 Sk

Národ bez historickej pamäte je odsúdený na zánik. Na pozadí tohto tvrdenia pôsobí priam neuveriteľne skutočnosť, ako rýchlo dokázali Slováci zabudnúť na viac ako 40 rokov zločineckého totalitného režimu. A tak, v hodine dvanástej, prichádza

táto kniha, aby nám pripomenula to, na čo by sme my ani naši potomkovia nemali nikdy zabudnúť.

Prvý zväzok sa zaoberá historickým spracovaním komunistických perzekúcií od roku 1948. Obdobie pred rokom 1948 je spomenuté len tam, kde to bolo potrebné na dokreslenie dejiných súvislostí. Tento diel je doplnený dobovými dokumentmi a fotografiami.

Druhý zväzok je rozdelený na tri časti. Prvá časť obsahuje osobné svedectvá prenasledovaných ľudí, ktorých osudy sa viažu k udalostiam opisovaným v prvom zväzku. V druhej časti je komentovaná bibliografia z oblasti vedeckej a spomienkovej literatúry, týkajúcej sa obdobia komunizmu na Slovensku, ktorá bola napísaná nielen u nás, ale aj v zahraničí. Tretiu časť tvoria zoznamy prenasledovaných ľudí. Prílohou knihy je aj multimediálny CD ROM, na ktorom je zverejnených vyše 102 000 mien obetí komunistického režimu.

Roman Tarina

Knihu **Ruženec, modlitba pre mladých**, ktorú nám venovalo vydavateľstvo Lúč, posielame čitateľke Zuzane Horemužovej z Ružomberka za odpoveď v ankete o Nových Dimenziách.

Michel Tournada: Filotea 21. storočia.

Michel Tournada: *Filotea 21. storočia*, Lúč, 2000, 95 Sk

Otec Michel Tournada je obľúbeným sv. Františka Saleského a zároveň veľkým obdivovateľom ústredného svätca tohto rádu. Práve myšlienky Františka Saleského sa snažil súčasným kresťanom priblížiť aj v knihe *Filotea*. Dielo s rovnakým názvom totiž pôvodne napísal

práve sv. František, ktorý sa v ňom prihovárал dvom mladým ľuďom - Filotei a Timotejovi. Tournad tento príhovor zjednodušil a upravil tak, aby vyhovoval dnešnej mládeži, aby ich oslovil a pomohol pri osobnom raste.

Filotea má päť častí. V tej úvodnej sa autor venuje prostriedkom, ktoré pomáhajú na ceste k Bohu. Vyzdvihuje najmä úlohu duchovného vodcu, ale aj silu sviatosti zmierenia a meditácie. Povzbudzuje nás k odvahe začať nový život, prijať svoje ja a vysporiadať sa so svojou minulosťou. Druhá časť je venovaná modlitbe a obsahuje aj praktické rady pre tých, ktorí túžia po hlbšej modlitbe a veľmi sa im nedarí. Odpovede na otázky, ako žiť pokoru, trpezlivosť a čistotu v každodennom živote, dáva tretia a štvrtá kapitola knihy. Na záver autor zosumarizoval predpoklady pre vytvorenie vzťahu medzi človekom a Bohom.

Kniha nie je teologickým traktátom ani psychologickou príručkou. Je písaná zrozumiteľným a jednoduchým štýlom, takže pri nej máte pocit, že sa k vám prihovára starší brat alebo otec. Nechýbajú v nej nádherné, ale hlavne trefné prirovnania a podobenstvá, ktoré ešte zdôrazňujú silu jej myšlienok a argumentov. Každopádne je to kniha, čo pripomína bylínkový čaj: ak ju budete čítať po dúškoch a každé slovo si vychutnáte, bude na vašu dušu pôsobiť blahodárne.

Katka Vavreková

Eduard P. Martin: ¿Prorok??

Eduard P. Martin: *Prorok*, Arista, 2001, 302 strán, 275 Kč

Jednou z najdynamickejších sa rozvíjajúcich oblastí ľudského pokroku je genetika. Aj keď človek nedokáže vytvoriť nový život, rozvojom nových technológií sa ho pokúša aspoň reprodukovať. Dnes už človek rozkódoval DNA a dokáže klonovať živú zárodočnú bunku. Možno naozaj nechýba veľa k tomu, aby prekročil Rubikon a začal "vyrábať" kópie existujúcich ľudí. Začiatkom 90. rokov nález zachovaného dinosaurieho vajíčka vyprovokoval fantáziu filmárov a vznikol Jurský park plný prehistorických jašterov. Dnes autorov sci-fi znepokojujú problémy sveta, v ktorom budú možno opäť žiť Michelangelovia, Mozartovia, Eisteinovia či Františkovia z Assisi, sveta, v ktorom si rodičia budú môcť vyberať, aké geniálne a výnimočné vlastnosti budú mať ich deti. Práve na tomto myšlienkovom pozadí za odohráva najnovší román Eduarda P. Martina, známeho českého autora príbehov plných tajomstva a mystiky. Čo sa stane, keď sa vďaka spomínaným vedeckým vymoženostiam vráti ten, ktorý najviac ovplyvnil dejiny? Ten, ktorý prišiel na svet, aby ho zmieril s Bohom, a sám za to vylial krv na Golgote? Nájde ešte vieru, nádej a lásku? Ako ho opäť prijme svet? Dej, ktorý je situovaný do našej súčasnosti, je akoby autobiografickou spomienkou katolíckeho kňaza, ktorý sa stal náhodným svedkom týchto podivuhodných udalostí. Vďaka tomu je príbeh skôr hlbokou kresťanskou teologicko-filozofickou reflexiou ako len senzáčnym príbehom. Pozoruhodné boli aj reakcie, niektorých osobností českej katolíckej cirkvi, ktoré mali možnosť čítať román pred jeho publikovaním. Zatiaľ čo jedni boli románom hlboko pohnutí a vyjadrili autorovi podporu (spomeniem aspoň P. Tomáša Špidlíka SJ), iní neboli schopní ani román dočítať a prosili autora, aby ho neuverejňoval. Nakoniec rozhodli názory mladých ľudí, väčšinou neveriacich, pre ktorých bol tento príbeh úžasným, veľmi živým a priam dnešným stretnutím s Niekým, koho doteraz nespoznali. Vďaka tomu sa Martinov príbeh príbehov, napísaným skvostným a kultivovaným jazykom, ktorý je dôkazom autorovho majstrovstva, dostáva aj k našim čitateľom. Pokiaľ máte odvalu položiť si naozaj nevšedné otázky a hľadať na ne odpoveď, nemali by ste si túto knihu nechať ujsť.

Kevin Max: Stereotype Be

Kevin Max: *Stereotype Be*, ForeFront Records, 2001, CD, 634 Sk, www.kevinmax.com

Sólový album člena skupiny častokrát predznamenáva rozpad alebo rozchod celej kapely. Aby sme v prípade skupiny dc talk nepodľahli tejto predstave, musíme si teda pripomenúť, ako sa k svojmu sólovému albumu dostal jeden z členov skupiny Kevin Max Smith.

Skupina dc talk už na začiatku tohto roka avizovala, že vyjde niečo sólové - pripomeniem maxi-single Solo, ktorý obsahoval okrem Kevinových aj sólové piesne ďalších dvoch členov Michaela Taita a Tobyho McKeehana (alias tobyMaca). Michael má už svoj album Empty na trhu takmer pol roka, Tobyho album Momentum vyšiel v novembri, ale my sa bližšie pozrieme na album, ktorý vydalo vydavateľstvo ForeFront ako druhý v poradí koncom augusta.

Kevin Max sa časom vypracoval v skupine dc talk z pozície vokalistu na post takmer vedúcej osobnosti skupiny, aj keď na takéto tituly si nikto z dc talk nepotrpí. Jeho výrazný a vypracovaný hlas je akoby predurčený na sólový spev, ale vynikajúco dopĺňa aj sólové party svojich kolegov. Na sólovke dostáva celý priestor nielen jeho hlas a prejav, ale aj jeho schopnosť komponovať a textovať, keďže väčšina piesní je podpísaná jeho menom. Začujeme tu aj dve zhudobnené básne (či skôr recitované piesne?), ale okrem toho nás prekvapí iná hudba, na akú sme zvyknutí pri dc talk. To neznamená, že horšia. Kevinovo CD sa mi zdá pestrofarebnejšie: elektronicko-futuristické vízie, dčtalkovské nálady s chytľavými refrénmi, budúce hitovky, moderne ladené meditačné songy, rockové záležitosti, aj úbové pesničky pre všetkých - skrátka to najlepšie, čo Kevin nazbieral, sa podarilo namixovať na tento hodinu trvajúci disk. Aj keď by ste obal mohli prehliadnuť, niektoré fotografie v booklete sa celkom vydarili. Ináč žiadne klipy a lacné efekty. Všetko sa snažil povedať obsahom. A texty sú naozaj veľavravné. Odporúčal by som sa s ich prekladom popasovať hlavne niektorým slovenským gospelovým kapelám a všetkým, ktorí chcú do svojich textov nejakým spôsobom vložiť zmienku o Bohu. Je predsa toľko slov a všetky môžu hovoriť

o tom istom - že sme milovaní. Kevin sa takto rozpisuje o otázkach zmyslu a hodnoty individua, jeho identity a vnútorného zápasu. Väčšina textov je introspektívnych a nechýba ani skryté vyznanie na konci CD, kde by sme čakali skôr nejaký koncertný bonus.

Toto všetko, samozrejme, neobjavíme na prvé počutie. Po čase však stereotypná zmes zvukov odkryje svoje perly a prehovorí nielen pocitmi a rytmom, ale aj slovom, ktoré má silu meniť a prekračovať stereotypy. K tomuto objavnému počúvaniu vám želim trpezlivosť a čo najmenej po-

Existencia (Existence)

Si na prahu ďalšej bezhviezdnej a bojzlivej noci
Utekáš od démonov, ktorí ťa opäť strhávajú
Ilúzie sveta sa točia mimo času, priestoru a súladu
Si taká smutná, máš také smutné oči, mimochodom si
taká smutná

Aká je táto, aká je táto, táto hmota mojej existencie je
Celá táto politika života a smrti a dôležitosti
To je moja existencia

Ďalšie ráno vybieha s vetrom na posteľ
Čelíš sebe rovnako, ako toľkokrát predtým
Mŕtvy zvitok imidžu, vnútorného pokoja a uspokojenia

A tak to držíš v sebe
Tajíš všetky tajomstvá, ktoré nevidieš
Povedz mi, stálo to za to

Buď
Nakoniec sa pominieme ako duša stratená v divočine
Sme chladní a odtrhnutí od toho
Nevieme, kde sa to skončí
V Betleheme je hviezda, volá ťa
Jej spomienkou na toho, kto ju stvoril
Buď, buď sám sebou
Nie je nikto, kto to robí celkom ako ty
A nebuď nikým iným
Lebo ak to nebudeš ty, kto iný to bude
Si poctou pre najlepších z nás

Nasleduje všetkých ostatných
A nevieme, načo sme boli stvorení
Mekka neistoty, znamenia a znak popularity
V televízii je nová tvár
Nový hosťiteľ s rovnakým výsmechom

Buď, buď sám sebou
Nedovoľ babrákom, aby ti diktovali, čo robiť
A nebuď nikým iným
Lebo ak to nebudeš ty, kto iný to bude
Teraz je čas, niet dôvodu obzerať sa späť
Ako keď sa narodí dieťa, musíš chytiť dych
Ja sa teda učím Otec, idem ďalej

Osvetli cestu, ktorú máš vidieť
Tak ako soľ, ktorá sa čistí nůdzou
Ako hviezda, ktorá padá z neba
Ako zrenica tvojho otca

Richard Čanaky: Richard Čanaky a jeho "kompromis"

Richard Čanaky: Richard Čanaky a jeho "kompromis", Vydavateľstvo Oto Németh, 2001, CD, MC, 51:49, www.kompromis.sk

Formácie slovenského g o s p e l u ako Kompromis či Lamačské chvály asi netreba predstavovať. Obidve spomenuté telesá spája osoba Riša Čanakyho, ktorého prvý sólo-

vý album sa objavil v neskorú jeseň minulého roku na pulloch predajní.

Rišo sa vracia bližšie k folku. Nie je to už však ten folk, ako ho poznáme z prvého albumu skupiny Kompromis, na ktorom boli pesničky po hudobnej stránke oveľa výbušnejšie a plnšie elánu. Z textu však naozaj srší túžba po potulkách prírodou s priateľmi či po krásnych večeroch pri ohni, tak ako to poznáme aj od iných "folkáčov". Druhou hlavnou témou Rišových textov je láska dvoch mladých ľudí, ktorá je pretkaná myšlienkami o Bohu.

Na albume nájdete aj dva bonusy - Jarný dážď a Rekvie. Sú to pesničky, ktoré sú trochu odlišné od ostatných, aj keď celkovo do albumu zapadajú. Pri druhej z nich Rišo výnimočne nepoužíva svoju gitaru, ale experimentuje s klávesmi. Osobne si však po vypočutí tohto bonusu myslím, že Rišo je lepší gitarista ako klávesista.

Celkovo na mňa nový Rišov album pôsobí dosť sentimentálne. Chýba mi tu trochu iskra a náboj, ktorý mal Kompromis na začiatku svojej tvorby. Možno to bol aj Rišov úmysel, lebo iskru necháva zrejme pre chvály, kde sa iskrí naozaj požehnané. Komu však pomalšia relaxačná atmosféra albumu vyhovuje, určite kúpu neoľutuje.

Album vytvoril Rišo nekompromisne takmer sám, vrátane návrhu obálky, masteringu či zvuuku. Obal je celkom podarený a vyžaruje z neho tá istá sentimentálna atmosféra, ktorú nájdete aj na CD.

Jozef Šoltés

ROSA Slovensko
Lazovná 1
974 01 Banská Bystrica
tel: 048/412 46 36
fax: 048/415 67 80
rosa@rosamusic.sk

Michael Tait: Empty

*ForeFront Records,
2001, CD, 634 Sk,
www.taitband.com*

tobyMac: Momentum

*ForeFront Records,
2001, CD, 634 Sk,
www.tobymac.com*

Kevin Max: Stereotype Be

*ForeFront Records,
2001, CD, 634 Sk,
www.kevinmax.com*

Newsboys: Love Liberty Disco

*Sparrow Records,
2001, CD, 330 Sk,
www.newsboys.com*

Internetový obchod www.rosamusic.sk
zľava 5 % z uvedených cien

Stewardka obsluhuje arabského cestujúceho a pýta sa: "Dáte si nejaký drink?"

Arab odpovie: "Nie, ďakujem, za chvíľu budem riadiť."

Stojí Bill Gates pred svojím zrkadlom a pýta sa:

"Zrkadlo, zrkadlo, kto je na svete najbohatší?"

A zrkadlo mu odpovie:

"Aplikácia Zrkadlo vykonala neplatnú operáciu a bude ukončená."

Príde chlap na policajnú stanicu a pýta sa, kde majú bonzárňu. Tak ho pošlú na podateľňu.

Príde tam a hovorí:

"Môj svokor má na dvore metrák dreva."

Policajt: "Ale to predsa nie je trestné!"

"No áno, ale on ho má z Nemecka!"

"To ale predsa nie je trestné!"

"OK, ale on v ňom pašuje zlato!"

Policajt: "Hmm, tak to si overíme!"

Chlap príde domov a hovorí svokrovi: "Poobede ti prídu chlapi na porezanie toho dreva a bude to asi tá istá partia, čo ti na jar zryla záhradu!"

Príde montér na jednotku intenzívnej starostlivosti, chvíľu si obzerá pacientov, všetci sú na prístrojoch, a potom hovorí: "Poriadne sa nadýchnite, budem meniť poistky."

Na konci omše kňaz ohlásil:

"Na budúcu nedeľu bude kázeň o lži. Aby ste sa dobre pripravili, prečítajte si pred tým 17. hlavu Evanjelia podľa Marka."

Po týždni na začiatku kázne: "Tak čo, kto si prečítal 17. hlavu Evanjelia podľa Marka?"

Všetky ruky v kostole sa ochotne hlásili...

"Tak práve s vami by som si rád pohovoril o lži. V Evanjeliu svätého Marka nie je žiadna 17. hlava."

Stretnú sa dvaja ľudožrúti a jeden nesie urnu s ľudským popolom. Druhý sa ho pýta: "Človeče, kde si zohnal granko?"

Brit, Francúz a Rus si pozerajú obraz Adama a Evy v Edenskej záhrade.

"Pozri na ich vyhranenosť a pokoj," mrmle Brit.

"Musia to byť Briti."

"V žiadnom prípade," nesúhlasí Francúz. "Sú nahí a takí krásni... Je jasné, že sú to Francúzi."

"Žiadne šaty, žiaden prístrešok," hovorí Rus, "majú len jablko na jedenie, a pritom hovoria, že to je raj. To sú isto Rusi."

Černoch s papagájom na ramene vojde do obchodu a predavačka hovorí: "Je krásny, odkiaľ ho máte?"

"Z Afriky, tam je ich plno," odpovie papagáj.

SLOVENSKÉ PRISLOVIE	Morská vydra	Liatim zhotovi, odleje	Tam	Druh slimáka	3. časť tajničky	Pomôcky: alano, Abano, Alain	Ženské meno	Meno Eduarda	Rímska štvorka	N D	Ofúkal dymom	Rímsky domáci bôžik	Značka éštiaceho prášku
Veslový čln na lodi						5. časť tajničky				Meno Olympe Zn. nemeckých áut			
Vyhynuté plemeno psov						Právny zástupca Beduínsky plášť							
Francúzsky člen			Taliansky lekár Časť stola						Hmla, opar Kazili				
Vychovávatelka				Obidva Súčasť eterických olejov				6. časť tajničky Pštrosový vták				Prenajal si	Vlk z knihy džunglí
Druh borievky							Ker s jedlými plodmi Podvod						
N D	Starorímsky boh slnka	Osobné zámerno 1. časť tajničky				Pokoruj Kridlo (odbor.)				Lesklý náter Rieka v Kanade			
Výplň okien					Francúzsky skladateľ Japonský boh zeme							2. časť tajničky Skratka valuty	
Ubránila sa								Švédsky vynálezca					
Iba				4. časť tajničky				Latinský preklad Biblie					

Autor: Jozef Blaho, Varín

Znenie tajničky z minulého čísla: Škoda krásy, kde rozumu nieto. Cenu vyhráva: Hanka Mihaličová, Stupava. Srdečne blahoželáme! Tajničku krížovky z ND 1/2002 napíšte na korešpondenčný lístok a posielajte na adresu redakcie. Jedného vyzrebovaného lúštitel'a odmeníme vecnou cenou.

Duchovná obnova pre novinárov

Pravidelné duchovné obnovy pre ľudí pracujúcich v médiách a ľudí zaangažovaných v umení sa budú konať v kaplnke Corpus Christi na Panskej ulici 11 v Bratislave (vchod z ulice). Duchovná obnova pre novinárov bude o 19,00 hodine v nasledujúcich termínoch: 21. februára; 21. marca; 25. apríla; 23. mája; 27. júna 2002.

Pre ľudí zaangažovaných v umení sa duchovná obnova uskutoční o 17,00 hodine v nasledujúcich termínoch: 12. február; 12. marec; 16. apríl; 14. máj; 11. jún 2002.

Stretnutia povedie ThDr. Andrej Filipek SJ z Teologickej fakulty Trnavskej univerzity. Po svätej omši bude spoločná meditácia.

SVET POTREBUJE KRISTA 2002

Halové evanjelizačné stretnutie, ktoré je oslavou mena JEŽIŠ, nášho Kráľa, sa bude v tomto roku konať v dňoch 23. a 24. februára v Športovej hale v Čadci.

Motto: Boh chce, aby boli všetci ľudia spasení a poznali pravdu. 1 Tim 2, 4

V sobotu je deň určený pre deti, v nedeľu pre mládež a dospelých. Hudbou bude slúžiť skupina LAMAČSKÉ CHVÁLY.

VSTUP VOĽNÝ! Skúste a presvedčte sa, aký dobrý je Pán!

KURZ FILIP

15. - 17. 3. 02 - víkendová duchovná obnova zameraná na pochopenie a osobné prežitie základných právd našej viery - láska Boha Otca, spása v Ježišovi Kristovi a pôsobenie Ducha Svätého

kedy a kde: v Dóme sv. Pavla vo Veľkom Rovnom začiatok o 17.00 h (prezentácia od 16.00 h); záver o 12.30 h.

vek: 17 - 150 rokov; cena: 500,- Sk (možná zľava)

prihlásenie: Mládežnícke centrum, Kukučínova 1647, 022 01 Čadca tel. 041/4335577, e-mail: domcek@isternet.sk

Organizátor - Komunita sv. Pavol, Čadca, pod vedením diakona Milana Potočiara

Konferencia RELaY

6. - 10. 3. 2002 - konferencia pre kresťanských vedúcich v Bratislave.

RELaY je európska kresťanská sieť, ktorá chce pomáhať zmiereniu medzi kresťanmi a osloveniu mládeže pre službu Evanjeliu.

Téma: Objavme Boží plán pre naše národy, info a prihlášky: www.relay-network.org

VŠ Infoservis

Banská Bystrica:

- v utorok o 18.00 a v nedeľu a prikázaný sviatok o 19.30 - vysokoškolská sv. omša v katedrálnej kostole.

Bratislava:

- pondelok 20.00 - sv. omša v jezuitskom kostole (P. Ladislav Csontos SJ)
- stretná podľa fakúlt (info na VŠ sv. omši)
- nedeľa o 8.00, 10.00 a 22.00, utorok - piatok o 21.30 - sv. omše v UPC (Univerzitné pastoračné centrum), pred sv. omšou spovedanie
- štvrtok 19.19 - sv. omša pre mladých z inter-nátu EU - Horský park (a nie len pre nich), kostol na Kalvárii

Košice:

- pondelok 19.00 - sv. omša v seminárnom kostole
- streda 19.00 - hosť v spoločenskej sále SKK na Alžbetinej 14
- pondelok-piatok od 18.00 - 22.30 - čajovňa v UPC
- nepravidelné sv. omše a spovedanie na internátoch
- stretná na internátoch

Nitra:

- pondelok, utorok 20.30 - sv. omša na internáte na Drážovskej ceste
- utorok 18.00 - mládežnícka svätá omša v kostole u piaristov, po nej adorácia
- streda 18.30 - sv. omša v kostole u františkánov, 18.30 (2x mesačne) škola modlitby na Kalvárii
- štvrtok 19.30 - študentská sv. omša v kostolíku sv. Michala na vršku; Klokočina
- na univerzite pôsobí Klub katolíckej mládeže FONS - ktorý organizuje spoločné modlitby každý večer o 21.00: Internát Mladosť - izba 517b, Pribina - 28VB, AB 615

Trnava:

- každý druhý pondelok 19.30 - filmový klub UPC
- streda 19.30 - mládežnícka sv. omša
- sobota - celodenná duchovná obnova
- mesačné -ICE (palacinkovica, pexesovica)
- prednášky, besedy...
- spoveď, duchovný rozhovor - v určenom čase na univerzite, pred sv. omšou alebo v dohodnutom čase
- stretná na internátoch

Zvolen:

- sv. omša v stredu o 17.30 v kaplnke na Zámku
- pondelok o 19.45: prednášky na rôzne témy v jedálni ŠD L. Štúra
- utorok o 20.00: príprava na sviatosti
- štvrtok 20.00 - 22.00: spoveď alebo osobný rozhovor v CUP
- piatok o 20.00: kultúrny piatok

Žilina:

- utorok 18.30 - sv. omša u saleziánov
- 2. sobota v mesiaci - duchovná obnova
- v piatok 19.30 - 22.30 - spoločná adorácia
- pondelok - štvrtok, sobota - stretná UPC Žilina:
- pondelok, streda 19.00 - sv. omša
- utorok - sv. omša v angličtine
- streda 20.00 - otvorené stretno
- štvrtok 19.00 - adorácia
- denne 8.00 - 22.00 - čajovňa
- spoveď a osobný rozhovor s kňazom
- nácvik spevu: po, st 18.00, št 18.30